

NUNAT AVANNARLIIT 2026

Piffinni allanngorartuni ataqatigiissut

Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivini
siulittaasuutitaqartut 2026

IMARISAA

Ministeriunerit siulequtaat	3
Ministerit suleqatigiissut siulequtaat	5
Nunat Avannarliit: Nunarsuarmi nunap immikkoortuini 2030-mi piujuartitsinersaat aamma ataatsimoornerpaat	7
Siulittaasuutitaqarnermi suliassaqarfiit ukkatarisassat arlaqartut	11
Nunat Avannarliit mingutsitsinngitsut	17
Nunat Avannarliit unammillersinnaasut	26
Nunat Avannarliit inuiaqatigiinni piujuartitsisut	32
Piffinni allanngorartuni Nunat Avannarliit atassuteqartut qulakkeernissaat sulissutigaarput	42
Saqqummersitaq pillugu	43

Ministeriunerit siulequtaat

Ministeriuneq Mette Frederiksen, Danmark, aamma lagmand Aksel V. Johannesen, Savalimmiut

Assit Statsministeriet & Erla Rajani Ziskasen

Nunat Avannarliit piffissaq nutaaq aqqusaarpaat

Ruslandip Ukrainemi peqqarniitsuliorneratigut sorsunneq eqqatsinnut pisimavoq. Tamat oqartussaaqataanerat tunngavigalugu inuiaqatigiinni aqqissuusaanerput eqqunngitsumik tunngaveqarluni paasisitsiniaanernik akornusersorneqaqattaarpoq, ataatsimoorsinnaassuseqarnerpullu atassuteqaatit atorlugit saassussinik misilittarneqaqattaarluni.

Piffissami taama toqqissisimananngitsigisumi, Nunani Avannarlerni ataatsimoornissarput pingaaruteqarluinnarpoq. Nunaavugut nukittuut, inuiaqatigiinni aqqissuusaanermik asseqanngitsumik katingatillit, tatigeqatigiinnermik annertuumik aamma qangarsuaaniilli oqaluttuarisaanitsinnik itisuumik sorlaqartumik ilisarnaateqartut. Ataatsimoornerput tamanna, maanna atorfissaqartipparput. Taamaattumik Nunani Avannarlerni Nordisk Ministerrådimi 2026-imi Nunani siulittaasuuffimmut qulequtaavoq: *Piffinni allanngorartuni ataqatigiissut.*

Nunarsuarmimi allanngorarneq pippat, uagut uninngaannarsinnaanataluunniit uninngaannassanngilagut. Sverigep Finlandillu NATO-mi ilaasortanngornerisigut ilaqutariit nunat avannarliit imminnut suli qaninnerulerput. Nunani Avannarlerni nunat arfineq pingasuusut akimorlugit naleqartitatta inuiaqatigiinnilu atugarissaarnitta illersornissaanut annertuumik suliassaqarpugut.

Tamanna suli qaninnerusumik suleqatigiinnissatsinnik piumasaqaateqarpoq. Inuiaqatigiit pilersuinerullu isumannaallisarneqarnissat, upalungaarsimaneq, killeqarfiit akimorlugit pinerlunniarneq, Nunat Avannarliit unammillersinnaassusiisa nukittorsarnissaat, nukissiuutinut mingutsitsinngitsunut ikaarsaariartorneq aamma ukiut makku digitalimik

atuinermi meeqqat inuusuttullu immikkut illersorneqarnissaat, assersuutitut taasqarniaannarluni. Savalimmiut, Kalaallit Nunaata aamma Ålandip nunat avannarliit suleqatigiinnerannut tamakkiisumik ilaasortanngorsinnaanerat siunertaralugu, nunat avannarliit tunngaviumik inatsisaannik, Helsingforsimi isumaqatigiisummik nutarterinissaq sulissutiginiarparput.

Nordisk Ministerrådip ataani suliani assigiinngitsuni Kalaallit Nunaat peqataavoq, kisianni Danmarkip Savalimmiullu Nordisk Ministerrådiani 2026-imi siulittaasoqarfianni peqataanani. Taamaakkaluartoq Kalaallit Nunaata, Helsingforsimi isumaqatigiissutip nutarterneqarnissaa siunertaralugu ataatsimiititaliarsuarmik pilersitsisoqarnissaa tapersersorpaa, tamannalu aalajangiisuussaaq nunani avannarlerni suleqatigiinnermi Kalaallit Nunaata naligiisumik suleqatitut akuerineqarnissaanut.

Nunat Avannarliit qaninnerusumik nunarsuup sinneranut atassuteqartariaqarput. Nunarsuup ilaani politikikkut ullumikkut piviusuulersut pissutigalugit qangatut pisarnitsitut eqqarsartuaannarsinnaajunnaarlutalu iliuuseqartuaannarsinnaajunnaarpugut. Taamaattumik naleqartitatta assignik naleqartitaqartunik nunarsuarmi nunanik allanik suleqateqarnerput nukittorsassavarput.

Piffissani nikerartuni, Nunat Avannarliit, nunarsuarmi nangittumik nunarsuup ilaani ataatsimoornerpaajussapput pijuartitsinermillu tunngaveqarnerpaajullutik. Nunat Avannarlernut iluaqutaasumik nunarsuullu sinneranut isumassarsiorfiumik.

Nunani avannarlerni suleqatigiinnerup ingerlateqqinnissaanut qilanaarpugut.

Ministerit suleqatigiissut siulequtaat

Nunani avannarlerni suleqatigiinnermut ministeri Morten Dahlin, Danmark, aamma nunani avannarlerni suleqatigiinnermut ministeri Kárasen Petersen, Savalimmiut

Assit By-, Land- og Kirkeministeriet & Amy Hansen

Nunarsuarmi avannaamioqatigiit naleqatitaannik amerlanerusunik pisariaqartitsisoqarpoq. Ikinnerunngitsunik. Tassami nunatta immikkoortoqarfia immikkuullarissumik pisinnaavoq. Siulittaasuutitaqarneq Nunat Avannarliit arfineq-pingasut tamarmik sulii qaninnerulersinnissaannut aamma ministeriunerit Avannaamioqatigiit nunarsuarmi nunap immikkoortuini ataatsimoornerpaatut aamma piujuartitsinerpaatut takorluugaannut sammitinniarparput.

Ilaatigut politikikkut suliaasaqarfinnik aalajangersimasunik suliaqarnikkut, ilaatigut avannaamioqatigiit innuttaasuisa inuiaqatigiinni suleqatigiinnerisa pitsanngorsarnissaat qitiutinnerisigut. Nunat Avannarliit siullermik innuttaasunik avannaamioqatigiinnik inuttaqarput.

Nunat Avannarliit amerlasuutigut qanimut atassuteqarput. Kulturikkut kingornussassatigut pisuussuteqarnitsinni, attaveqaasersuutitsinni, inuiaqatigiit aqqissuussaansinni, tamat oqartussaaqataaneranni aamma inuiaqatigiit nukittunerisigut tamanna atuuppoq. Tamakkut tamarmik piffissap ingerlanerani unammillerneqarsinnaapput, minnerunngitsumik nunarsuarmi tamarmik naalakkersuineri ingerlatsinikkut eqqissiviilliornerit. Ruslandip Ukrainemut tamakkiisumik sakkutuuliinerata kingorna Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivi aalajangerput, Avannaamioqatigiinni nutaamik aamma pingaarutilimmik inuiaqatigiinnut isumannaallisaanermik upalungaarsimanermillu suliamik aallartitsiniarlutik. Siulittaasuutitaqarnitsinni tamanna immikkut ukkatariniarparput.

Tamanna aamma demokratiitsinnut maangaannartinneqarsinnaangitsumut atuuppoq. Eqqunngitsumik paasititsiniaanerup annertusiartortup tamat oqallinnerat sunneriartoraat aammalu atassusiinermut taarsiullugu katingassutaasoq unammillerniarsarigaa takusinnaavarput.

Nunat Avannarliit unammillersinnaassusaat tunngaviusumik nukittuvoq, kisianni suli nukittorsaaqqinneqassaaq. Killilersuinerit aamma pisortatigut ingerlatsinerit annertusiartuinnartut suliffeqarfiit aamma aallarnisaasut tamakkiisumik periarfissaminnik angusaqanngitsoortittarpaat. Taamaattumik avannaamioqatigiit unammillersinnaassusaannik misissueqqissaarnermik aallartitsinikuuvugut, taassuma inernerit siulittaasuunitsinni saqqummiutissavagut. Tassanngaanniit inerniliussat aamma siulittaasuutitaqarneq suliarinissaannut qilanaaqaagut.

Nunat Avannarliit ataatsimoorpugut. Ataqaatigiinnerlu qaqutigut taama pingaaruteqartigisarpoq.

Assit Adam Mørk/Visit Denmark. Nicolai Perjesi/Copenhagen Capacity. Colin & Meg/Unsplash.

Nunat Avannarliit: Nunarsuarmi nunap immikkoortuini 2030-mi pijuartitsinersaat aamma ataatsimoornerpaat

Nunat Avannarliit ministeriunerit 2019-mi anguniakkamik akuersissuteqarput, Avannaamioqatigiit nunarsuarmi nunat immikkoortuini 2030-mi pijuartitsinerpaassasut aamma ataatsimoornerpaassasut. Vision 2030 periusissanik pingasunik pingaarnersiukkanik imaqarpoq: **Avannaamioqatigiit mingutsitsinngitsut, unammillerluarsinnaasut aamma inuuniarnikkut pijuartitsisut.** Anguniakkat annertupput kisianni pingaaruteqarlutik. Taamaattumik siulittaasuutitaqarnermi 2025-2030-mut suleqatigiinnissamut aamma sulinissamut pilersaarutit nutaat qitiutinneqarput.

Takorluugarput vision 2030

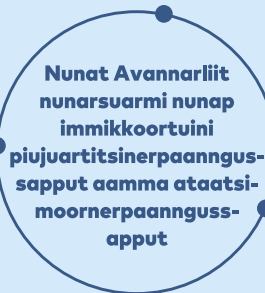
Nunat Avannarliit unammillersinnaasut

Peqatigiilluta Nunat Avannarliit mingutsitsinngitsumik ilisimasat, nutaaliorneq, nuuttarneq aamma digitalimik ilangussineq tunngavigalugit siuarsassavagut.

Nunat Avannarliit mingutsitsinngitsut

Ataatsimut inuioqatigiitsinni mingutsitsinnginnerusumut allannguinnissaq siuarsassavagut aamma kuldioidimik aniatitsinerup sunniuteqarunnaarissanut aamma pijuartitsisumik kaaviaartumik aningaasaqarnermut suliniuteqassagut.

Nunat Avannarliit nunarsuarmi nunap immikkoortuini pijuartitsinerpaangussapput aamma ataatsimoornerpaangussapput

Nunat Avannarliit inooqatigiinnikkut pijuartitsisut

Peqatigiilluta nunap immikkoortua peqataatitsiffiusoq, naligiiffiusoq aamma ataqatigiisooq, ataatsimut naleqartitaqartoq aamma kulturikkut avitseqatigiinneq pitsaanerusoq atugarissaarnerlu siuarsassavagut.

Piffissaq eqqorlugu anguniagaq anguneqassaaq

Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivi 2023-mi Vision 2030-mik suliaqarnermi killiffimmik nalunaarusiamik saqqummiussaqqarpoq. **Nunat Avannarliit ataatsimut isigalugu nunarsuarmi nunap immikkoortortaani piujuartitsinerpaangoriartorlunilu ataqatigiinnerpaangoriartortoq, nalunaarusiap takutippaa.** Pingaartumik Nunat Avannarliit unammillersinnaanerannut aamma inuiaqatigiit piujuartitsinerannut anguniakkanut tunngatillugut, sulilu Nunat Avannarliit mingutsitsinngitsunut tunngatillugu anguniakkat piviusunngortinneqarnissaannut pitsanngoriarfissaqarluni.

Nunat Avannarliit mingutsitsinngitsut

Nunat Avannarliit mingutsitsinngitsunut anguniakkat piviusunngortinneqarnissaannut tunngatillugu maanna aamma 2030-p tungaanut annertuunik unammilligassaqqartut, killiffik pillugu nalunaarusiap 2023-meersup tikkuarpaa. Naak ineriartorneq ataatsimut isigalugu ajunngitsumik sammigaluartoq, Vision 2030 piviusunngortinneqassappat, arriippallaartumik ingerlasoqartoq arlalinnik takussutissaqqarpoq. Siulittaasuutitaqarnermi Nunat Avannarliit nunarsuarmi nunap immikkoortuani mingutsitsinnginnerpaanissamik anguniakkap angunissaanut sukkassutsip siuarsarnissaa pingaartippaa.

Nunat Avannarliit unammillersinnaasut

Nunat Avannarliit 2030-mi unammillersinnaanermut tunngatillugu anguniakkami Nunat Avannarliit piviusunngortitsinissamut ajunngitsumik ingerlasut, killiffik pillugu nalunaarusiap 2023-meersup takutippaa, tamanna **mingutsitsinngitsumik siuariartornermik, nutaaliornermik, nuussinnaanermik aamma aningaasaqarnermik kaaviiartumik tunngaveqqarpoq.** Maanna ineriartorneq ingerlaannassappat, Nunat Avannarliit 2030-mi nunap immikkoortuatut unammillersinnaanerusumut ingerlassaaq. Nalinginnaasumilli EU-mi unammillersinnaassuseqqarneq tatineqqarpoq. Taamaattumik siulittaasuutitaqarnermi avannaamioqatigiit atugassarititaannik pitsaasunik qanoq Nunani Avannarlerni aamma Europap sinnerani unammillersinnaassusermut pitsanngorsaaqataasinnaanarluta ukkataraarput.

Nunat Avannarliit inuiaqatigiinni piujuartitsisut

Nunat Avannarliit ataatsimut **isigalugu inuiaqatigiit piujuartitsisut aamma nunap immikkoortua naligiiffiusoq** anguniakkani piviusunngortitsiartortoq, killiffik pillugu nalunaarusiamit 2023-meersumi takutinneqqarpoq. Avannaamioqatigiit innutaasut peqqissutsimikkut, suliffillit amerlanerisigut kiisalu tatiginninnerup qaffasinneratigut aamma pinerluttarnerit appasinnerisigut ilisarnaateqqarput. Nunat Avannarliit taamaakkaluartoq nammineq nalilersukkamik atugarissaarnikkut pitsanngorsaaqarput.

Nunani Avannarlerni inuiaqatigiit piujuartitsinerat aamma naligiissitaanerat pillugit annertuumik ukkatarinninneq attanneqarnissaat siulittaasunut pingaaruteqarput.

Nunat Avannarliit tamarmik akimorlugit inuiaqatigiinnut akulerutsitsineq

Nunarsuarmi akulerusimanerpaatut immitsinnut 2030-mi taasinnaajummalluta,

Nunani Avannarlerni arfineq-pingasuni tamani akulerutsitsineq

qulakkeertariaqarparput. Politikikkut suliassaqarfinni aalajangersimasut aamma killegarfinni 12-ni ataatsimiititaliani akulerussinerni taamaallaat atuutinngilaq, kisianni aamma Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivini inatsisartut suleqatigiinneranni aamma Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivini naalackersuinikkut suleqatigiinnermi. Nunap immikkoortuani nunat arfineq-pingasuvugut, Nunat Avannarliit akulerusimanissaannut taamaattumik kikkut tamarmik peqataanissaannik piumasaqaatitaqarpoq.

Nunat avannarliit suleqatigiinneranni isumaqatigiissutip 'Helsingforsaftalenip' nutarterneqarnissaa

Helsingforsimi isumaqatigiissutip nunat avannarliit suleqatigiinnera aaqqissorpaa, amerlasuunillu "avannaamioqatigiit tunngaviusumik inatsisaannik" taagorneqarpoq. Isumaqatigiissut 1. juli 1962 atuutilerpoq, taamanerniillu Nunat Avannarliit akimut ingerlalluurtumik aamma suleqatigiinnerannut tunngaviusimavoq. Isumaqatigiissut arlaleriarluni nutarterneqarnikuvoq, kingullermik 2. januar 1996-mi. Nutarterinerit nunat akornanni ataavartumik suleqatigiinnermik isumaqatigiissutip naleqqussarnissaa qulakkeertarsimavaat, taamaalillunilu suleqatigiinnerup sapinngisamik naapertuuttumik ingerlanissaa isumagisimallugu.

Siulittaasuutitaqarnermi nunat avannarliit suleqatigiinnerisa

naleqquttuunissaat aamma pissutsini allanngorartuni sapinngisamik ingerlalluarnissaa pingaartinneqarluinnarpoq – allamik aarlerinartorsiorsinnaangilagut. Politikikkut pissutsit 1996-mi ullumimit ukiut 30-it qaangiuttut 2026-mi allaanerupput. Suleqatigiinnitta tamanna takutissinnaallugulu isumagisinnaasariaqarpaa.

Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivisa 2024-mi ataatsimiinneranni inatsisartut isumaqatigiissut nunani avannarlerni naalackersuisut Helsingforsimi isumaqatigiissutip nutarterneqarnissaanut siunnersuut akuersissuteqarfigaat, ilaatigut nunat namminersortut Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivinit aamma **Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivinit tamakkiisumik ilaasortaasinnaangorlugit**, kissaatigunikku aamma tunngaviusumik inatsisaasa taamaaliorsinnaatippatigik. Ministerit suleqatigiissut 4. april 2025-mi inatsisitigut misissuisussamik, nunami namminermi inatsisitigut, EU-mi inatsisitigut kiisalu inunnut inatsisitigut apequtinik Helsingforsimi isumaqatigiissutip nutarterneqarnissaanut misissuisussamik toqqaanissaik akuersissuteqarput. Nalunaarusiaq Finlandip aamma Ålandip Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivini siulittaasuutitaqarneranni naammassineqassaaq.

Siulittaasut inatsisitigut qulaajaaneq kiisalu Helsingforsimi isumaqatigiissutip nutarterneqarnissaanik suliaqarneq ministerit suleqatigiissut siunnersuisoqatigiivini tunngavilimmik malitseqartissavaat.

Nunat Avannarliit killeqarfitsigut aporfeqanngitsumik akulerusimasut

Nunat avannarliit arfineq-pingasut akimorlugit nunat killeqarfiini aporfiit sapinngisamik peerneqarnissaannik, nunarsuarmi nunap immikkoortuani akuleruffiunerpaamut piunasaqaataapput. Killeqarfiit pillugit siunnersuisoqatigiit aqqissuussaananerut nutaaq 2024-mi akuersissutigineqarpoq. Tamatuminnga Nunat Avannarliit nutaaliaanerusnik aamma suliniuteqarsinnaasunik siunnersuisoqatigeqqalerput, Ministerit siunnersuisoqatigiivnut nunat killeqarfiini aporfiit peerneqarnissaannut suliniutit nutaat aamma pitsanngorsaananerit pillugit siunnersuisinnaasunik. Killeqarfiit pillugit siunnersuisoqatigiit 2026-mi ukiuni sisamani atuuffimminni affaanut killissapput. Siulittaasuutitaqartut taamaattumik Killeqarfiit pillugit siunnersuisoqatigiit atuuffiisa qiteqqunnerini sulinermit 2026-mi nalilersuiffigineqarnerannik qanimut suleqateqarput. **Killeqarfinni aporfiit peerneqarnissaannik suliniuteqarnerup sapinngisamik pitsaanerpaamik innuttaasunut aamma suliffeqarfinnut ingerlanissaa siulittaasuutitaqartut pingaartilluinnarpaat.** Peqatigisaanik atortunik atuinissamut suleqatigiissinnaasariaqarpugut, soorlu killeqarfinni nakkutilliinerit, killeqarfinnik unioqquutitsisunik, pinerlunniaqatigiit Nunani Avannarlerni unammilligassamik angisuumik annertusiartortumillu akiuniarluta, *tak. pinerlunnerit pinerlunniaqatigiinnut tunngasut immikkoortoq.* Nunat Avannarliit ataatsimoorfiujuassaaq angisooq, immitsinnut tatigeqatigiiffigisinnaasarput.

Nunat Avannarlerni killeqarfinni aporfiit annikillisinneqarnissaannut, aallaqqaataaniilli pinngitsoortinneqarnerisigut pisinnaavoq. Nunat avannarliit akornanni tamanna pillugu periuseqartoqarpoq. Assersuutigalugu Danmarkimi aamma Savalimmiuni inatsisit nutaat tamarmik Nunat Avannarlerni killeqarfinnut aporfiliissanersut isummerfigineqarnissaat, inatsisitigut piunasaqaataavoq.

Assit Visit Faroe Islands. Daniel Rasmussen/Copenhagen Capacity. Johan Nilsson/Øresundsbron/Visit Denmark.

Siulittaasuutitaqarnermi suliassaqarfiit ukkatarisassat arlaqartut

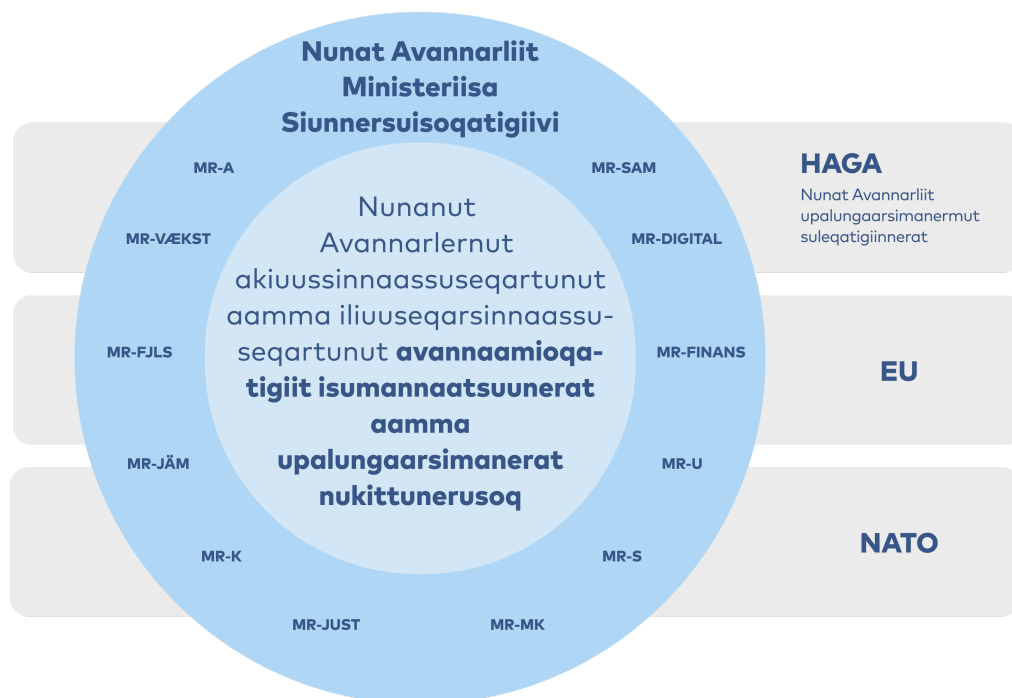
Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivini siulittaasuutitaqarnermi inuiaqatigiit isumannaatsuunissaat aamma **Nunat Avannarliit nunarsuarmi inissisimanerat nukittunerusumik ukkatarineqarpoq.**

Inuiaqatigiit isumannaatsuunerat nukittunerusoq

Avannaamioqatigiit isumannaatsuunerisa nukittorsarneqarnissaat siulittaasuutitaqartut immikkut qitiutippaat. Sulineq Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivisa Finlandip aamma Ålandip 2025-mi siulittaasuutitaqarneranni pingaarutilimmik alloriarnerannut ikorfartorpoq, tassani inuiaqatigiit isumannaatsuunissaat aamma upalungaarsimaneq qitiutinneqarput.

Nunat Avannarliit **ajornartoornissanut aamma sakkutuulersornani saassussinernut patajaallisarneqassapput.** Taamaaliortoqassappat Nunat Avannarlerni nunat arfineq-pingasut tamarmik akulerunnerullutillu peqataanerussapput. Suliassaqarfinni tamani akiuussinnaassuseqarnissamut aamma iliuuseqarsinnaassuseqarnissamut tunngatillugu tamanna atuuppoq. Taamaattumik ministerit siunnersuisoqatigiivisa ataasiakkaat siulittaasuutitaqarnermi politikkikkut suliassaqarfitsik qanoq ineriartortinneqarsinnaanersoq, taamaalilluni Nunani Avannarlerni inuiaqatigiit isumannaatsuunissaat ataatsimut nukittunerulernissaa immikkut qitiutippaat. Aammattaq inuiaqatigiinni isumannaatsuunissaq siuarsarniarlugu siulittaasuutitaqartut ministerit siunnersuisoqatigiivisa sulinerup aamma nunat avannarliit sinnerisa suliaasa akornanni ataqatigiinneq pitsaasoq ingerlateqqippaat, *tak. titartagaq 1.*

Nunat Avannarliit ajornartoornerinissanut aamma arlerinartunut patajaannerulersinniarlugit, avannaamioqatigiit inuiaqatigiit isumannaatsuunissaanut aamma upalungaarsimanermut suleqatigiinnerat

Takusassiaq 1 Inuiaqatigiit isumannaatsuunissaat Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivini salliutinneqarpoq, ministerillu siunnersuisoqatigiivinit tamanit kivinneqassaaq, ataatsimut EU-mit, NATO-mit aamma HAGA-mit sinaakkutuliunneqartut atorlugit, nunap isumannaatsuunissamut soqutigisai eqqarsaatigalugit.

Nunat Avannarlerni pilersuinikkut isumannaallisaaneq pitsaannerusoq

Inuiaqatigiinni atuuffiit pingaarutillit aamma inuiaqatigiit isumannaatsuunerannik pitsanngorsaannermi qitiusup attanneqarnissaanut pilersuinikkut isumannaatsuuneq aalajangiisuulluinnarpoq. Danskit savalimmiormiullu siulittaasuutitaqarneranni Nunat Avannarlerni pilersuinikkut isumannaatsuutitsinermik salliutitsineq **isumalluutinik inuiaqatigiinnut pingaarutilinnik pissarsisinnaanermik qulakkeerinneqataassaaq.**

Nunat Avannarlerni pilersuinikkut isumannaatsuutitsinermik nukittorsaanerup salliutineqarneratigut, siulittaasuutitaqartut Nunat Avannarliit **allanngortoqarneranut piareersimanermik, siunissami pilersuinikkut ajornartoornerit isumaginerannik ataatsimoortunik qulakkeerinneqataassaaq.** Taamaattumik siulittaasuutitaqartut **nunani avannarlerni pilersuinikkut**

isumannaatsuutitsinermut attaveqarfiit nutaat nukittorsarniarpaat.

Attaveqarfiit ilaatigut suleqatigiissutigineqartussat attuumassuteqartut Nunani Avannarlerni pilersuinikkut isumannaallisaanermik siuarsaanirlutk oqaloqatigiissutigissavaat. Assersuutigalugu misissueqquissaarnermi periutsit pillugit aamma nalimmassarsinnaanermut periusissinanik ilisimasanik aamma misilittakkanik avitseqatatigiinnikkuusinnaavoq, taamaalillutik nunat avannarliit oqartussaasa pilersuinikkut akornusiinerit iliuuseqarfiginissaannut piginnaasatik nukittorsarsinnassammatigit, kiisalu ilisimasanik aamma misilittakkanik isumalluutitut pingaarutilinnut pissarsinissamut qulakkeerinnilluni aamma pilersuinikkut ajornartoornermik pinaveersaartitsilluni iluaqutsiillunilu.

Avannaamioqatigiit pilersuinikkut isumannaatsuunissamik nukittorsarneqarnissaannut iliuusissat suliniutinut tapertaasunut sammitinneqassapput, nunanilu tamalaani allani suliniutinik issuaanerungitsunik.

Oqartussat aamma suliffeqarfiit namminersortut arlallit isumalluutinik assigiinnik pisariaqartitsimmata, oqartussani akisussaasunit aalajangersimasumik naliliinikkut isumalluutinik pingaarutilinnik pissarsinissamik suleqatigiissuteqarneq naleqarsinnaallunilu isumannaatsuusinnaavoq, assersuutigalugu pisariaqartitsiffiusuni ataatsimut pisiortornikkut, ataatsimut toqqorsiveqarnikkut, attartorsinnaanermut aamma atorsinnaanermut periarfissaqarneq ilanngullugit.

Nunat avannarliit suliffeqarfissuunik patajaallisaanermut tapertaanikkut, nunani avannarlerni inuussutissarsiornermut ministeriisa nunani avannarlerni suliffeqarfissuuartigut ataatsimut suleqatigiinnissamut nalunaarutaannut attaviliisoqarsinnaavoq, Vision 2030-mi Nunat Avannarliit unammillersinnaassisaannut anguniakkamut tapertaanissaq siunertaralugu.

Bakteria sunnerneqarsinnaangitsoq aamma Nunani Avannarlerni nakorsaatigut suleqatigiinneq

Nunatta peqqissutsikkut aarlerinartunut iliuuseqarnissamut

piareersimanissaannut nunani avannarlerni suliniutit pitsanngorsarnissaannut pisariaqartitsisoqarpoq – maanna aamma siunissami. Bakteriat sunnerneqarsinnaangitsut amerliartuinnarnerat iliuuseqarnissamik pisariaqartitsitsiffiuvoq. Nakorsaatip bakterianut toqoraatip inuit inuunerannik kisissaangitsunik annaassinikuuvoq, kisianni bakteriat amerliartuinnartut suneqarsinnaajunnaartarput. Nunat avannarliit akimorlugit bakteriat suneqarsinnaangitsunut ineriartortitsineq pillugu ilisimasat misilittakkallu avitseqatigiissutigineqarnerisa siuarsarneqarnissaannut pisariaqartitsisoqarpoq. Nunani tamalaani ajornartorsiutit pillugit suliassaqarfiit akimorlugit akulerussuutsitsinikkut suliaqartarneq annertusiartorpoq, ataatsimut angusat pitsaanerusut anguniarlugit inuit-, uumasut nakorsaat-, naasut- aamma avatangiisit peqqissusaannik suliaqarneq aqqutigalugu. Avannaamioqatigiit sulinerat aamma suliassaqarfiit akimorlugit annertusarneqartariaqarpoq. Siulittaasuutitaqartut aammattaq ataatsimut pisiortornikkut Nunat Avannarlerni nakorsaatit bakterianut toqoraatit pissarsiarineqarsinnaanerisa qulakkeernissaat sulissutigaat.

Nunat Avannarliit innuttaasunut mianerisarialinnut aamma aarlerinartumiittunut tunngatillugu upalungaarsimanermut pilersaarutit

Siulittaasoqatigiit aammattaaq nunat avannarliit suleqatigiinneranni inunnik isumaginninnermi utoqqarnullu suliassaqarfimmi suliniummik aallartisaaniarpoq, **innuttaasut mianerisariallit aamma aarlerinartumiittut pisariaqartitaat pillugit ilisimasanik avitseqatigiinnissamik upalungaarsimanermut pilersaarummi ilanngussaqaassapput.** Suliniut ilaatigut nunat avannarliit upalungaarsimanermi ikiorserneqarnissamik imaluunniit tapersorneqarnissamik pisariaqartitsisut ukkataralugit qulaajaanermik ilaqassaaq, innuttaasut utoqqaat, inuit innarluutillit aamma inuit inuuniarnikkut ajornartorsiorlutik inuusut (ass. angerlarsimaffeqanngitsut) pisariaqartissinnaasaannik – imaluunniit ajornartoornermit pilersinneqartut. Qulaajaanermi inernerit 2026-p naanerani saqqummiunneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Nunat Avannarliit nunarsuarmi nukittuut

Nunat Avannarliit nunarsuarmi suli nukittunerusumik inissisimassapput. **Piffinni makkunani allanngortuni, Nunat Avannarliit iliminnik qanimut suleqateqarnissaat aamma sanilitsinnut pitsaasumik atanerput nukittorsarnissaa aalajangiisuullunnarpoq.**

Nunat Avannarliit Issittumi

Issittoq Nunat Avannarliit tamarmiusut ilarujussuaniippoq. Nunat Avannarliit Issittumi Suliniutaat 1996-mili Issittumi pitsaasunik angusaqartitsisarpoq, avatangiisit aamma silap pissusia, inuuniarnikkut atukkat, aningaasaqarnikkut ineriartortitsineq kiisalu suleqatigiinnerit siuarsarnerisigut ukkataqarlutik. Suliniut 2026-mi **ukiunik 30-nngortorsiorluni nalliuttorsiorliarpoq,** avannaamioqatigiit Issittumi ukiut amerlasuut ingerlaneranni angusaat immikkut ukkatarineqassallutik. Tamanna 2026 tamakkerlugu malunnartinneqassaaq. Nunat Avannarliit Issittumi suliniutaanni Issittumi pisunik ilungersunartunik aarlerinartunillu aniguisinnaaneq aamma inuiaqatigiit nukittuut pingaarnertut ukkatarineqarput, tamannalu nuna avannarliit suleqatigiinnerisigut aamma Issittumi suleqatigiinnikkut siuarsarneqarsinnaavoq.

Nunat tamalaat Issittumi suleqatigiinnerat nunarsuarmi naalackersuinikkut ingerlatsinermi ernumanartunit pitsaanngitsumik sunnerneqarpoq, Nunat Avannarliit qanittuiniittut ilanngullugit. Nunani tamalaani eqqartuussiveqarnikkut aaqqissuussaanermut tunngatillugu aamma suleqatigiit arlallit suleqatigiinnerannut annertuumik unammillernartoqartitsivoq. Issittumi eqqissimatitsinissamik anguniagaq taamaalilluni tatineqarnerulerpoq. Nunat Avannarliit taamaattumik Issittumi patajaannermik aamma piujuartitsisumik siuariartormik qulakkeerinninniarlutik suli suliaqassapput. Ullumikkut piujuartitsineq aamma nunarsuarmi eqqissiviillionernut aamma allanngornernut aqusaakkatsinnut akiuussinnaassueqarnermut tunngavoq.

Nunat Avannarliit Issittumi Suliniutaanni 2025-2027-mi Issittumi inuuniarnikkut akiuussinnaassuseqarneq ukkatarineqarpoq, Issittoq aningaasaqarnikkut akiuussinnaassusilik aamma Issittoq silap pissusianut avatangiisinullu tunngatillugu akiuussinnaassuseqartoq. Pingaarnersiunerit Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivisa Vision 2030-mut Nunani Avannarlerni inuuniarnikkut piujartitsiffiusumik, mingutsitsinngitsumik aamma unammilleqatigiissinnaasumik pilersitsinissamik aallaaveqartoq. Taamaattumik avannaamioqatigiit Issittumi suleqatigiinnerat Issittumi inuuniarluarsinnaasunik najukkami inuiaqatigiinnik ineriartortsitsinissamik ukkatarinnippoq, najukkami inuussutissarsionikkut ineriartortsitsineq aamma piujartitsisumik aningaasaqarnikkut siuariartorneq tapersorsorlugit kiisalu Issittumi mingutsitsinngitsumut allannguneq siuarsarniarlugit. Siulittaasuutitaqartut Kunngaqarfiup Issittumi Siunnersuisoqatigiinni siulittaasuutitaqarnerani sunneqatigiinnerit siuarsarniarlugit aallunniarpaat.

Nunat Avannarliit Nunani Killerni sanilii

Nunat Avannarliit Nunat Killiit saniliinik Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivisa suleqateqarnerannut attaveqarnermut aamma attaveqatigiinnermik annertusaanermut, nuuttarnerup annertusarneranut kiisalu ilisimasaniq, ilisimatusarnermi aamma kulturikkut Nunat Avannarliit, USA, Canada, Tuluit Nunaat aamma Irland akimorlugit tapersersuinissaq anguniagaraat pingaarutilik. Siulittaasuutitaqartut pingartumik suliaqarfiit pingasut ukkatariniarpaat:

- Nunat Avannarliit akornanni aamma USA-mi, Canadami, Tuluit Nunaanni aamma Irlandimi suleqatigiinnerup annertusarneratigut isumassarsianik aamma ilisimasaniq avitseqatigiinnermik suleqatigiinnikkut nukittorsaaneq, ataatsimut unammilligassanut nutaaliaasumik aaqqiissutissat siuarsarneqarnerat ukkataralugu.
- Avannaanit Avannaanut Nunat Avannarliit Issittumiittut aamma Amerika Avannarlerni Issittoq akimorlugit suleqatigiinneq nukittorsarlugu, nuuttarneq, attaveqarfiit aamma inuusuttut, inuiaqatigiit aamma ilisimatusartut nunap immikkoortui akimorlugit akornanni avitseqatigiinneq ukkataralugit.
- Canadami aallartitaqarfimmik pilersitsinissamik suliniuteqarneq, qarasaasiakkut imaluunniit allaffimmi pisortamik toqqaanikkut, Nunat Killiit sanilit suleqatigineri nukittorsarniarlugu.

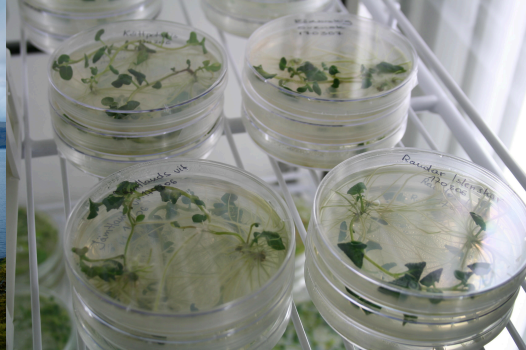
Nunat Baltikumimeersut aamma Nunat Avannarliit

Nunat Baltikumimeersut aamma Nunat Avannarliit assigiiffeqartorujussuupput, tamat oqartussaaqataaernerat, inuit pisinnaatitaaffii aamma eqqartuussiveqarnikkut toqqaviit ilanngullugit aamma suleqatigiinneq ataavartumik pitsanngorsarneqassaaq. Inuiaqatigiinni allanngorarnerit aamma pisariaqartitat pisariusut amerliartortut nunanut avannarlerni baltikumimilu atugarissaarnikkut aaqqissuussinernut nutaanik piumasaqaateqalerpuut. Nunat Avannarliit aamma Baltikum nunap **immikkoortuata ataatsimut patajaassusaannik, nutaaliornermi aamma piujartitsinermi**

suleqatigiinnissaannut periarfissaq annertoorujussuuvoq. Naleqassusaa ullumikkut suleqatigiinnerni soorlu assersuutigalugu nunat avannarliit aamma baltikumimi suliffeqarfanni pinerluttuliornernut attaveqarfii, nunat killeqarfii qaangerlugit sulisunik atornerluinerit akiorniarlugit kiisalu suliffeqarfanni unammilleqatigiinnermik naligiikkunnaartitsisut pillugit suleqatigiittoqarpoq. Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivisa naalagaaffinnik Baltikumimiittunik, Estland, Letland aamma Litauen kiisalu Ukrainimi aamma Belarusimi inuttasut inuiaqatigiinni illuatungiliunneq sakkortusiartorpoq, nunarsuarmi isumannaallisaanikkut pissutsit aamma Østersøp nalaani eqqissiviilliornerit malitsigisaannik. Baltikumimi nunat aamma Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivisa Digitalinngorsaanermi (MR-DIGITAL) sulineranni ilanngullugit qaaqquneqarput, tassani digitalikkut suliassaqarfimmi ataatsimut periarfissat aamma unammilligassat politikkikkut aamma suliqaarnikkut suliarineqarput. Aammattaaq siulittaasuutitaqartut nunat Baltikumimeersut Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivisa Kulturikkut (MR-KULTUR)-mi suleqatigaat, tassani kulturikkut suliassaqarfimmi upalungaarsimanikkut pilersaarusionerup pitsanngorsarneqarnissaa sulissutigineqarpoq. Siulittaasuutitaqartut aammattaaq nunanik Baltikumimeersunik **naligiimmik suleqatigiinnerit pitsanngorsarneqarnissaat** sulissutigaat, aamma ministerit siunnersuisoqatigiit inissisimanerannut arlalinnut peqataanissamut neqeroorteqarlutik.

Nunat Avannarliit EU-mi

Nunat Avannarliit sorphassuartigut siuttuupput, Europamilu nukittuumik suliqaartutut inissisimassallutik. Pingaartumik digitalinngorsaanermi aamma mingutsitsinnginnerusumut allannguinermi, ilaatigut avannaamioqatigiit unammillersinnaassusaannut aamma piujuartitsinerannut tapertaallutik. Siulittaasuutitaqartut Danmarkip EU-mi ukiaanerani 2025-mi siulittaasuunerani misilittakkat suliniutillu sanarfeqqissavaat. Pingaartumik siulittaasuutitaqartut Europap isumannaatsuunissaa aamma Europa unammilleqatigiissinnaasoq mingutsitsinngitsorlu ukkatarineri nangissavaat.

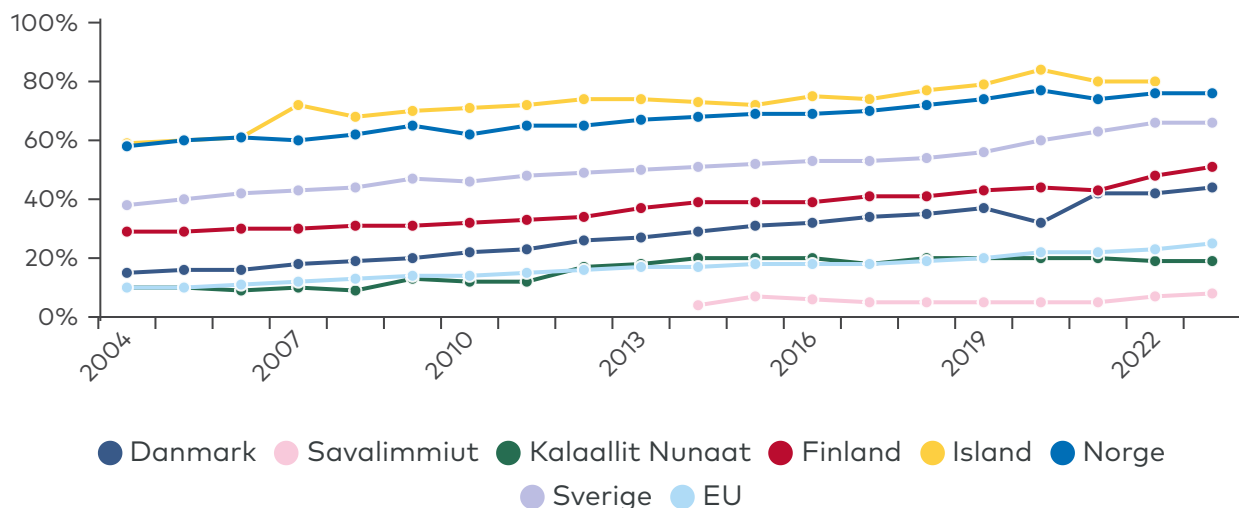

Assit Andy Arbeit/Unsplash. NordGen/Norden.org. Ian Taylor/Unsplash.

Nunat Avannarliit mingutsitsinngitsut

Nalitsinni unammilligassat annersaasa ilagaat **silap pissusiata allangoriartornera, uumassusillit ataqatigiiaarnerat aarlerinartorsiortoq aamma uumassusillit assigiinngisitaarnerat appariartortoq**. Taamaattumik aaqqiissutinik pitsaasunik sunniuteqarluartunillu nassaarnissarput aalajangiisuulluinnarpoq, Nunat Avannarlernut mingutsitsinngitsumik aamma piujuartitsisumik siunissamut qulakkeerinnissinnaasunik. Tamanna ilaatigut teknologiit mingutsitsinngitsut, najukkami aallaavilimmik mingutsitsinngitsumut allannguinerit, aningaasaqarnikkut iliuseqarusutsitsinikkut, piujuartitsisumik sanaartornikkut aamma piujuartitsisumik nunalerinermi aamma nerisassiornermi allannguinerit siuarsaanikkut pissaaq. Nunat Avannarliit nutaaliornermik ingerlasumik aamma unammilleqatigiissinnaasumik mingutsitsinngitsumut allannguinerit siuttuusariaqarput.

Nunani Avannarlerni aamma EU-mi nukissamik ataavartunik atuineq (2004-2023)

Takusassiaq 2 Takusassiami Nunat Avannarliit aamma EU-p nukissamik ataavartunik atuineri ineriartorneq, ataatsimut nukimmik atuineri takutitsivoq. Nukimmik allamut nuutsitsineri annaasat ass. innaallagamik nukissiorneri aamma ungasianit kiassarnerit ilanngullugit naatsorneqanngillat. Takusassiami Ålandimut paasissutissat amigaataanerit pissutigalugit ineriartornerit takutinneqanngillat.

Najoqqutaq Nordregio aamma Nordic Statistics Database (ENER08) kiisalu Savalimmiuni Avatangiisinut Pisortaqarfik, Savalimmiunit paasissutissat pineqartillugit.

Aningaasaqarnikkut piujuartitsisumik mingutsitsinngitsumut allanngineq

Nunat avannarliit silap pissusianut tunngatillugu iliuuseqartoqarnissaanut pisariaqartitsineri isumaqatigiipput aammalu Parisimi isumaqatigiissummi anguniakkat angunissaat suleqatigiissutiginiarlugit. Aammattaaq mingutsitsinnginnerusumut allanngineq aningaasartuutaannginnerpaamik pinissaa isumaqatigiissutigaarput. Sapinngisamik aningaasartuutisagut mingutsitsinnginnerusumut allanngineri pissarsiffigissavagut. Mingutsitsinnginnerusumut allanngineq sapinngisamik inissisimaffimmi oqimaaqatigiissaakkami pissaq aamma ataatsimut inuiaqatigiinnik ineriartortitsineri siuarsaassalluni. Piffinni allanngorartuni nunarsuarmi mingutsitsinnginnerusumut allanngineri peqataanerup nikerarnerani, Nunat Avannarliit siuttuussapput, nunarsuullu sinneranut mingutsitsinnginnerusumut allanngineq nunarsuup aamma kinguaariit tullisa siunissaanut pisariaqartumik aningaasaliinerinnaanngitsoq takutillugu, kisianni aamma **aningaasaqarnikkut piujuartitsiffiusumik aningaasaliinerusoq**, inuit peqqissusaannut tapertaasinnaasoq. Nunat Avannarliit akimorlugit mingutsitsinnginnerusumut allanngineri aningaasartuuteqarpallaarnaveersarneq

ilaatigut ilisimasani avitseqatigiinnikkut, aningaasarsionnikkut periutsini silap pissusianut mianerinninnerup ilanngunneratigut aamma aningaasaqarnikkut politikkinik mingutsitsinnginnerusumut allannguineramik qulakkeerinnittumik suleqatigiinnikkut siuarsarneqarsinnaapput. Suliffeqarfinnik annertuumik mingutsitsilluni aniatitsisunik allanguineq ersarissunik pitsaanerusumik silaannaqalersitsineramik aamma pinngortitap akiuussinnaaneranik suliniutinut sunniuteqartarpoq.

Danskit politikikkut isumaqatigiissutaannik '*Aftale om Implementering af et Grønt Danmark*', Danmark nunarsuarmi nunani suillersaalluni nunalerinermi CO2e-mut akileraarummik atulersitsivoq. Peqatigisaanik Danmarkip nunataanik orpippassuaqalersitsinissamik aamma pinngortitaqarnerulernissamik allannguineramik ingerlatsinissamut aningaasasnik milliardinik immikkoortitsisoqarpoq, taamaalilluni silap pissusianik artukkiineq annikillisinneqarluni aamma toqunartunik aniatitsineq annikillisillugu, ermup avatangiisiinut iluaqutaasumik. Isumaqatigiissut aalajangersimasumik mingutsitsinnginnerusumut allanguinissamut iliuseqarnermik takutitsivoq, siammasissumik politikikkut isumaqatigiissutigineqarluni. Siulittaasuutitaqartut misilittakkat taakku aallaavigalugit avannaamioqatigiit sapinngisamik mingutsitsinnginnerusumut allanguineq anguneqarnissaa suleqatigiissutigissallugu ukkataraat, peqatigisaanik nunani avannarlerni inuiaqatigiit piujuartitsisumik inuuniarnikkut oqaimaaqatigiissaarneqarnissaat ukkatarineqarluni. Nunat Avannarliit suleqatigiitsinnagit mingutsitsinnginnerusumut allanguinissap iluatsissinnaannginneranut assersuutaasinnaavoq, Nunat Avannarliit akornanni mingutsitsinngitsunik ikaartaatinik atuilertoqangippat, tamanna Nunat Avannarliit ministeriisa 2022-mi Nunat Avannarlerni 2030 tikitsinnagu mingutsitsinngitsumik ikaartaateqalernissaanik qulakkeerinninnissaq takorloorneqartoq nalunaaruteqarput. Assingusumik aamma danskit aalisarnerat pillugu isumaqatigiissusiortoqarnikuuvoq, aalisarnermi suliffeqarfissuit mingutsitsinnginnerusumut allanguinissaannut sammiviliisumut, immami avatangiisit pitsaanerulernissaat ukkataralugit.

Mingutsitsinnginnerusumut allanguineq ingerlanneqartoq aamma silap pissusianut naleqqussarnek illoqarfinni, nunatani, aamma suliffeqarnermi suliffingiffeqarnermilu allanngornernik kinguneqarput. Siulittaasuutitaqartut mingutsitsinnginnerusumut allanguineq qanoq ililluni **najukkami inuiaqatigiinnut aamma isorliunerusunut pissarsiaqarfiussanersoq** ukkatariniarpaat. Mingutsitsinnginnerusumut allanguinissamut silap pissusianut tunngatillugu naleqqussarnek aamma assersuutigalugu ataavartumik nukissiuutinut aningaasaliinerit najukkami inuiaqatigiinnut periarfissiinissaat, artukkiinertut misigineqannginnissaat aalajangiisuulluinnarpoq. Tamanna aamma suliffeqarfissuit nalinginnaasut aamma pingaarnertut inuussutissarsiutit (aalisarnek, nunalerineq aamma orpippassuarnik atuineq) mingutsitsinnginnerusumut allanguinissaannut atuuppoq.

Siulittaasuutitaqartut qanoq najugaqariaatsitsinnut aamma sanaartoriaatsitsinnut tunngatillugu mingutsitsinnginnerusumut allannguinerimi ukkatarerusuppaat. Taamaattumik siulittaasuutitaqartut nunat avannarliit **ministeriisa ineqarnermut sanaartormullu suliassaqarfimmi**

ataatsimiititsinermut qaaqquisuuniarput, ilaatigut mingutsitsinngitsumik, Nunat Avannarlerni sanaartornermi inissianilu kaajallaasitanik aamma digitalikkut allannguinermi periarfissat aallaavigineqarnissaat siuarsarniarlugit.

Teknologiit nutaat mingutsitsinnginnerusumut allanngueq sukkatsissavaat

Nunat Avannarliit nunarsuarmi nunat immikkoortuinit 2030-mi piujuartitsinerpaangussappata, mingutsitsinnginnerusumut allanngueq sukkatsinneqassaaq. Gassit kissattoorutit annikillisinnissaannut teknologiinik nutaanik aamma ilisimaneqartunik iluaqutaasinnaasunik peqarpoq. Taamaattumik teknologiit tamakkut mingutsitsinngitsut nutaat ineriartortinneqarnissaannut pitsaasunik naapertuuttunillu sinaakkutinik pilersitsisoqassaaq, soorlu brint aamma CO₂ (CCS)-nik tiguisinnaasut toqqorsiviillu.

Brint

Nunat avannarliit mingutsitsinnginnerusumut allannguinermi angusaqangaatsiareerput aamma amerlasuutigut nunarsuup sinneranut isumassarsiortitsisuullutik. Alloriarnerit tulliisa ilagissavaat **suliffeqarfissuarnut aamma suliffeqarfinnut, siunissamut silap pissusianut sunniuteqanngitsumut allannguinissamik ajornartorsiortunut orsussamik qulakkeerinninnissaaq**. Tamanna pingaartumik suliffeqarfissuarnut nukissiuutinik annertuumik atuisunut kiisalu silaannakkut aamma imaatigut angallannermut, toqqaannartumik innaallagiamut allanngortitsisinnaanngitsunut naleqqutissaaq. Brinti mingutsitsinngitsoq aamma orsussat allat power-to-x ikummatissat uumassusilinnit pilerfeqartut atorunnaarsikkiartorsinnaavaat, nukissiuutinillu ataavartunik taarserlugit.

Pingaartumik angallannermi CO₂ -mik pissarsisinnaanermut sunniuteqarsinnaavoq. Taamaattumik CO₂ katersanik qanoq atorluarneqarsinnaanerinut oqimaaqatigiissaartumik isummernissaaq pingaaruteqarpoq. Mingutsitsinnginnerunissamik anguniakkagut angussagutsigit, nunat avannarlerni suliffeqarfiit mingutsitsinnginnerusumut allannguinierminni brintimik pissarsisinnaanissaat pingaaruteqarpoq.

Brinti aamma power-to-x-imik tunisassiorneq aamma nukitssiornermik aaqqissuusaanermi eqaallisaanermut ilaasinnaavoq, taakku ataavartumik nukitssiornermik pileraluttuinnarput. Tassani orsussanik mingutsitsinngitsunik tunisassiorneq innaallagiap mingutsitsinngitsup pissarsiaruminassusaanut akunnermit akunnermut tunngatillugu naleqqussarneqarsinnaavoq.

Brintimut aamma PtX-nik nioqqutissanut allanut mingutsitsinngitsunut niuerfik suli ineriartortinneqarpoq, piumaneqarneralu annertusiartussangatinneqarpoq. Piumaneqarnera taamaallaat Nunat Avannarlerniinngilaq, Europami tamarmi pivoq. Periarfissaaq allatut oqaatigalugu annertusisinnaavoq. Siulittaasuutitaqartut mingutsitsinngitsumut **brintimut aamma orsussanut**

allanut power-to-x-inut atugassaritinneqartut siuarsarneqarnissaat immikkut ukkataraat, periarfissaq taamaalilluni piviusunngortinneqarsinnaassammat.

CCS

CO₂ (CCS)-mik tigooqqaaneq aamma toqqorsineq nunarsuaq tamakkerlugu Parisimi isumaqatigiisummik, Europami EU-p anguniagaanik aamma Nunat Avannarliit nunarsuarmi 2030-mi nunap immikkoortuini mingutsitsinnginnerpaanissamik anguniakkanik, **silap pissusianut tunngatillugu anguniakkat** piviusunngortinnissaannut sakkussaq pingaaruteqarpoq. CCS aalajangersimasumik CO₂ -mik aniatitsinermik annikillitsinissamut ilaatigut eqqagassaasivinnut, nukissiorfinnut aamma suliffeqarfissuarnit mingutsitsisunit atorineqarsinnaavoq. Aammattaq gassinik kissattoorutiniq piiaaneq anguneqarsinnaavoq, assersuutigalugu CO₂ biogassiliorfimmit aamma pilersuivinni biogeenit piiaarneqarlunilu toqqorneqarpat. Taamaalilluni CCS peqatigisaanik silap pissusianut sunniuteqarunnaarnissamik anguniakkanut aamma 110-procentimik appartitsinermut tapertaasinnaavoq.

Nunat Avannarliit CCS-ip sinaakkutaannik ineriartortitsinermi siuariangaatsiareerput, nunallu immikkoortua siuttuunissamut periarfissaqarpoq, ukiuni tulluuttuni teknologi iluaqutigalugu **mingutsitsinnginnerusumut allanngortitsinermi unammillersinnaaneq siuarsarlugu**. Sverige Europami biogent CO₂-mik annertunerpaat ilaannik peqarpoq, Danmarkimilu politikikkut amerlanerussuteqarluartut, Danmarkip nunataa CO₂-mik toqqortamik, Danmarkip nammineq pisariaqartitaanit inissaqarluartoq atorluassallugu kissaateqarput. Nunat Avannarlerni CCS-mik suleqatigiissuteqarneq annertusiartorpoq, DK-mi CCS-mik suliffissuaq siulleq ingerlatilissallugu Ørsted sulissuteqarpoq, tassungalu atatillugu Norgemi CO₂-mik toqqorsivik (Northern Lights) atorniarpaat. Suliffissuaq 2026-mit tamakkiisumik ingerlalissaaq.

Danskit kaammattuinerisigut CSS pillugu Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivini ukiunut pingasunut pilersaarummik aallartitsisoqarpoq. Pilersaarutip oqaluuserisassanngortitsinikkut nunat akornanni suleqatigiinneq qaninnerulersissavaa, sukkanerusumik naleqarnerulertitsinissaq siunertaralugu. Danmark aamma Sverige tamakkiisumik naleqarnerulersitsinermik pilersitsiniarlutik nalagaaffimmit annertuumik tapiissuteqartarput. Siullittaasuutitaqartut taamaattumik CCS-mut tunngatillugu nunap killeqarfii qaangerlugit assartuineq aamma attaveqaasersuutit immikkut ukkataraat.

Inuussutissanik, nunalerinermik aamma aalisarnermik suliffeqarfissuit piujuartitsisut aamma akiuussinnaassuseqartut.

Nunat Avannarliit inuussutissat peqqinnartunut aamma piujuartitsisunut qulakkeerinninnermut aamma nunalerinermi aalisarnermilu suliffeqarfissuit mingutsitsinnginnerusumut allannguinerannut tunngatillugu siuttuussapput.

Aaqqiissutissat ataatsimut aatsaat eqqarsaatigigutsigit aamma allannguinnermi immikkoortut tamaasa isiginiarutsigit tamanna pisinnaavoq. Kikkut tamaasa peqataatissavagut. Inuussutissanik pilersuinnermi isumannaatsuunerup patajaatsuunissaanik pisariaqartitsineq nunarsuarmi pissutsit pingaarnerulersippaat, nunami namminerami aamma Nunat Avannarliit nunap immikkoortuatut, nunalerinermik, aalisarnermik aamma uumatitsivinnik suliffissuit pitsaasumik tapertaaffigisinnaasaat.

Avannaamiuni inuussutissatigut aaqqissuussaanerit akiuussinnaasut

Nunat avannarliit inuussutisanut, nunalerinermut aamma orpippassuarnik atuinnermut suliffissuqaarfut nunat avannarliit pilersuinnermut upalungaarsimanerannut aalajangiisuullunnarput. Nunat Avannarliit inuussutissanut aaqqissuussaanerit akiuussinnaanerusunut annertuumik alloriaateqareerput. Kingullermik 'Karlstaderklæringen'-mik upalungaarsimanermit aamma patajaassusermut tunngasoq (2024). Siulittaasuutitaqarnermi ministerit siunnersuisoqatigiivisa Kuopiomi (juni 2025) ataatsimiinneranni oqaluuserisat malitseqartinneqarput aamma suliniutinik aallartitsisoqarpoq, Nunat Avannarliit akornanni misilittakkanik avitseqatigiinneq pitsaanerulersinniarlugu aamma Nunat Avannarliit patajaannersutut, **akiuussinnaanerusut aamma inuussutissarsiuutinut nunalerinermullu suliaasaqarfiit nukittunerusut anguniarlugit.**

NordGensip sulinera attaveqaasersuutinut pingaarutilinnut annertuumik imaqarpoq, nunap atornerqarnerani genetiskimik isumalluutit attanniarlugit, inuussutissanik aamma nerukkaatinik pilersuineq ajornaallisinniarlugu ilisimatusarnermut aamma pitsanngorsaanermit tunngaviusoq, taamatullu aamma silap pissusianut avatangiisinullu piumasaqaatit angusinnaajumallugit. Siulittaasuutitaqarnermi NordGensip sulinera paarilluarneqassaaq

Kinguaariit nikinnerat

Nunani avannarlerni nunalerinermi, inuussutissalerinermi, aalisarnermi, uumatitsiveqarnermi aamma orpippassuarnik atuinnermi suliffeqarfanni inuusuttunik amerlanerusunik pisariaqartitsisoqarpoq. Tassa imaappoq MR-FJLS-mi tamani. Suliffeqarfissuit sulisussarsionermit annertuumik unammilligassaqarput, aammalu suliffeqarfanni agguaqatigiissillugu ukiut qaffakkiartorput. Unammilligassat ilaatigut suliffissuit akissarsianut aamma suliffimmi atukkanut tunngatillugu suliffissuarnut allanut unammillersinnaanikkut ajornakusoortitsinerannik pissuteqarput.

Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivi 2023-mi takorluukkamik suliniumik aallartitsinissamik pingaarutilimmik aalajangiippot, nunat avannarliit ataatsimut inuussutissanut aaqqissuussaanermit **inuusuttut atuuffiat pitsanngorsarniarlugu suliniuteqarniarlutik** aamma suliffeqarfissuarni assigiinngisitaarneq annertusarniarlugu. Tamanna Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivisa qitiusumik silisimatusarfiani, Nordregiomi tunngavoqarpoq.

Siulittaasuutitaqartut takorluukkamik suliniut ingerlateqqippaat aammalu suliniutaasinnaasunik nutaanik aallartitsillutik. Inaarutaasumik takorluugaq saqqummiunneqassaaq aamma qitiusumik suliniutit aallartinneqarlutik.

Inuussutissatigut aaqqissuussaannerit piujuartitsisut

Nunat Avannarliit nerisaqarnermut isumannaatsumut, peqqinnartumut aamma piujuartitsisumut suleqatigiinnermi siuttuunissaat pingaaruteqarpoq, inuussutissat naasuneersut aamma uumatitsivinnersut ilanngullugit, kiisalu Nunat Avannarlerni nerisassanik maangaannartitsinerup annikillisinnissaanut suleqatigiinnikkut. Nunani avannarlerni **inuussutissatigut aaqqissuussaannerit piujuartitsinerup aamma akiuussinnaassuseqarnerup suleqatigiissutiginnissaat** ukkatarineqassaaq, suliffeqarfissuarni naleqarnerulertitsineq aamma unammillersinnaassuseq ilanngullugit.

Nunat Avannarliit aamma nerisassiornikkut tulluusimaartuupput, Ny Nordisk Madimik aamma Nordiske Køkkenmanifestimik ukiuni 20-ni kingullerni nunani tamalaani meqqimik nukittuumik pilersitsinikuupput. Siulittaasuutitaqarnermi Ny Nordisk Mad Nunani Avannarlerni ulluinnarni nerisanut siammarterneqarnissaa sulissutigineqassaaq. Ny Nordisk Mad siammariartornera Nunat Avannarliit inuussutissatigut aaqqissuussaannerit peqqinnarnerusunut, iluanaarnarnerusunut aamma akiuussinnaanerusunut ineriariartornermi katersuutsinnissaannut periarfissaqarpoq.

Siulittaasuutitaqartut inuussutissat imarmiut aamma inuussutissat inuit peqqissusaannut aamma pilersuinnermi isumannaatsuutitsinermut pitsaanagerusunut qanoq tapertaasinnaanerannik misissueqqissaarnermik aallartsitsipput, kiisalu qanimut aamma upalungaarsimanermit tunngatillugu pitsanngorsaanissamut. Tamatuma Nunat Avannarliit unammilleqatigiinnermi iluaqtissaqartissinnaavai, peqatigisaanik avatangiisimut aamma silap pissusianut pingaartitsisoqarluni.

Piujuartitsisumik aalisarnermik aqutsineq

Inuit assigiinngitsunik suliaqarnerisigut imaq tatineqarpoq. Taamaattumik pinngortitaq atugarput qanoq sunnerlugu eqqumaffigissavarput. Nunat avannarliit aalisarnermik imartatsinnut paarinninnerusumik siuarsaassapput aamma aalisagaqatigiinnik piujuartussanik qulakkeerinnillutik. Tamanna **uumassusillit ataqatigiiaarnerannit tunngavilimmik** ingerlanneqassaaq, immamik atuineq aamma illersuineq oqimaaqatigiissaarlugit.

Nunat avannarliit imartaannik aqutsinermut tamakkiisumik isiginnittumik pisariaqartitsisoqarpoq, siunissami periarfissanik aamma aaqqiissutissanik oqariartuuteqartunik tapersiisunik, aamma imartat peqassutsikkut, avatangiisitigut, inuuniarnikkut aamma aningaasaqarnikkut piujuartitsisumik qanoq aqunneqarsinnaanerini atorveqarsinnaanerini isiginnittumik. Siulittaasuutitaqartut taamaattumik immikkut aalisarnermik suliffeqarfissuit mingutsitsinnginnerusumut allanngortinneqarnissaat aamma uumassusillit ataqatigiiaarnerannik tunngavilimmik aalisarnermik aqutsinissaq immikkut ukkataraat.

Immami avatangiisit ingerlaavartumik tatineqarnerat annikillisinneqassaaq, imartanut ataatsimut isiginnittumik pilersarusiornikkut atuinikkullu periuseqarnikkut, aalisarnermik, immamik atuineq, pinngortitaq aamma imaatigut nutaamik attaveqaasersuutit soorlu anorimik nukissiornerit oqimaaqatigiissaarlugit, immap naqqani uumasut soorlu saarullit sunniivigineqarneri ilanngullugit.

Siulittaasuutitaqartut nunanut avannarlernut Savalimmiuni ataatsimeersuarnermik immap naqqani uumasut pillugit aaqqiissuussissaaq, peqassutsimik annertusaaneq aamma aalisarnerup, aqutsinerup, silap pissusiata aamma uumassusillit ataqatigiiaarnerisa akornanni attuumassuteqarnerit ukkataralugit.

Aalisarnermik aqutsineq immami avatangiisit aamma uumassusillit ataqatigiiaarnerannik aaqqiissuussaaneq atuuftillu ataatsimut aqunneqarnerannut ilaapput. Nunat Avannarlerni aalisagaqatigiinnik aalisarnermik aqutsinerup aalisagaqatigiit piujartuunissaat qulakkiissallugu ukkatarisariaqaraluarpaat, uumassusillit ataqatigiiaarnerannik tunngaveqratumik, aningaasaqarnikkut aamma akuutissalersorneqanngitsunik nerisaqarnermik piujartitsiffiusumik siunissami aalisakkat isumalluutit atorveqarnerat qulakkeerniarlugu.

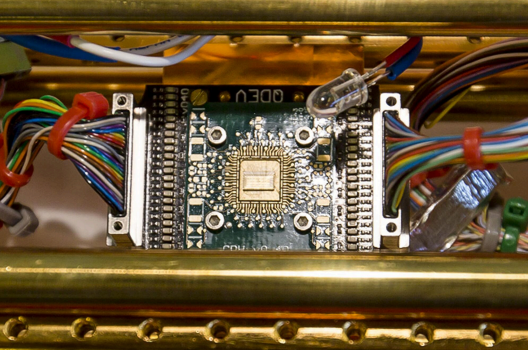
Uumassusillit ataqatigiiaarnerannik tunngaveqartumik imartanik aqutsineq aamma imaani pioqatigiinneq

Nunani Avannarlerni Imartanut pilersaarutit nunarsuarmi pingajoqiusamik ajornartoornerup pinngitsoortinnissaanik siunertaqarpoq – silap pissusiata allanngoriartornera, uumassusillit assigiinngisitaarnerannik annaasaqarneq aamma mingutsitsineq – nunat avannarliit akornanni imartani avatangiisit, aamma pioqatigiinneq immami avatangiisit akornanni suliaqarnerit pillugit suleqatigiinnerup nukittorsarneratigut. Pilersaarut avannaamioqatigiit politikkikkut nalunaarutaannit arlalinnit tunngaveqarput, ministerit imartat, silap pissusia aamma uumassusillit assigiinngisitaarnerat pillugit nalunaarutit ilanngullugit, kiisalu ministeriunerup piujuartitsisumik aningaasaqarneq aamma mingutsitsinngitsumut allanngueq pillugit nalunaarutaanit. Nalunaarutit taakku politikkikkut ataqatigiissaakkamik aamma anguniagartuumik nunap immkkoortuani suliniuteqarnermut tunngaviupput.

Pilersaarutip aammattaaq Kunngearfiup Danmarkip Issittumi nukittuunik attaveqarfinnik pilersitsinissamik pingaarnersiuneranut Issittumi siulittaasuutitaqarnermi ujartuiniarpoq. Tassani immikkut sumiiffimmi aalajangersimasut attanneqarnissaannut iliuusissat pingaartinneqarput, imartanik sumiiffinnik pilersaarusiornermut sakkussanik ineriartortitsineq kiisalu avatangiisinik sunniinernut soorlu immap naqqani nipiliornernut aamma Issittumi imartani eqqakkanut isumaginninneq. Imartanik aqutsinermi akuliutsitsilluni periuseqarnikkut pilersaarutip avatangiisinik illersuinerup, aningaasaqarnikkut ineriartortitsinerup aamma silap pissusianik mianerininnerup akornanni sunneeqatigiinnerit siuarsarusuppai, Issittumi uumassusillit ataqatigiinneri mianerisariiallit immikkut ukkataralugit.

Siulittaasuutitaqartut nunani avannarlerni annertuumik Københavnimi workshopimik ingerlatsiniarput, sumiiffiit illersukkat (MPA aamma OECM) ukkataralugit, kiisalu immap aamma silap pissusiata akornanni atassuteqarnerit, immap mingutsinneqarnera, imartani kiatserujussuarternerit, kuldioxidimik piiaanerit aamma uumassusillit uumasinnaanerit ilanngullugit.

Workshoppimi aammattaaq ataatsimut uumassusillit ataqatigiinnerannik tunngavilimmik ukkatarinnittoqarpoq, ilaatigut immami avatangiisit, aalisarnerup aamma immami anorip akornanni pioqatigiinnerit ilanngullugit. Workshopimi aamma takorluukkatigut suliniutit Samskagip aamma NorScenip ingerlateqqinneqarnerisa qiteqqunnerani killiffimmik suliaqarpoq.

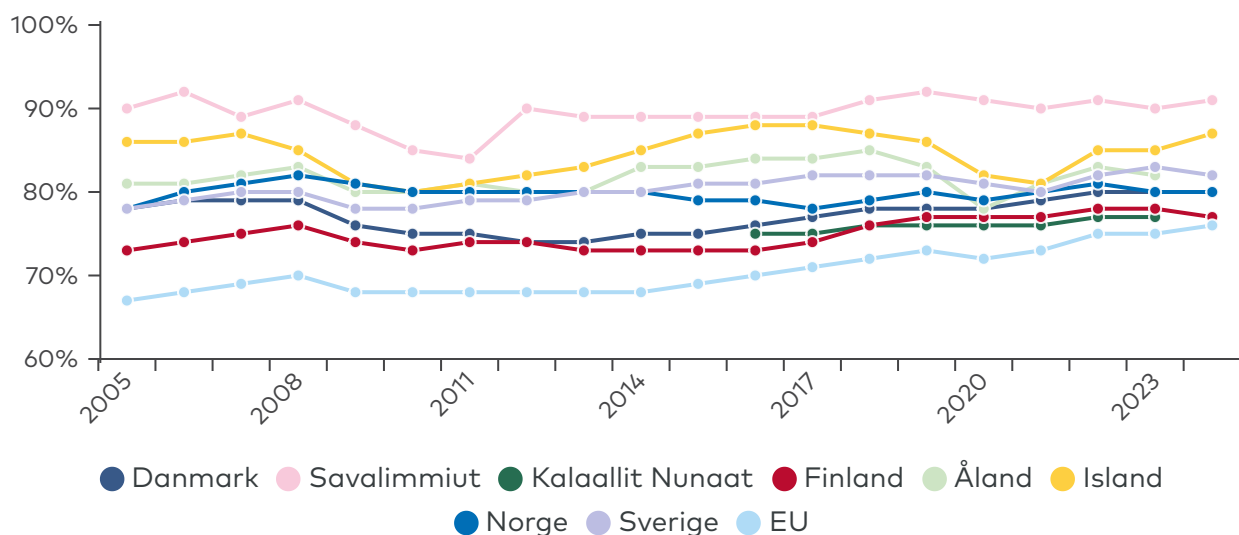

Assit Niels Bohr Instituttet. Visit Faroe Islands. Kim Wyon/Visit Denmark

Nunat Avannarliit unammiller- sinnaasut

Nunat Avannarliit nunarsuarmi aningaasaqarnikkut patajaassusaat aamma unammillersinnaassusaat, avannaamioqatigiinni inuiaqatigiitsinni pigissaarnerup pitsaasumik ineriartortinnissaannut aamma atugarissaarnerup piurmaneqarneruleriartorerani akissaqarnissamut aalajangiisuulluinnarput. Nunani avannarlerni suliffeqarfiit ataatsimut isigalugu nunarsuarmi unammilleqatigiinnermi ajunngitsumik ingerlapput, kisianni nunarsuarmi niuerfinni unammilleqatigiinnermi nuimaneq attanniarlugu suli nutarsartuassapput. Nunat Avannarliit unammilleqatigiissinnaasut siammasissumik suliniuteqarnermik pisariaqartitsipput. Nunat Avannarliit suliffeqarfinnut sinaakkutsit pitsaasut pilersinniarlugit suleqatigiinneq attallugulu annertusartariaqarpaat, **avammut niuerneq aamma tunisassiorsinnaaneq siuarsarniarlugu** kiisalu Nunani Avannarlerni aamma Baltikumimi digitalimut allanngui neq siammasissoq nangillugu, nunap immikkoortua Europami digitaliusumi siuttuuniarlutik.

Nunani Avannarlerni aamma EU-mi sulinerup annertussusaa (2005-2024)

Takusassiaq 3 Takusassiap inuit Nunani Avannarlerni aamma EU-mi sulisartut amerlassusaasa ineriartornerannik takutitsivoq. Takusassiami inuit 20-64-inik ukiullit ilaapput.

Najoqqutaq Nordregio aamma Nordic Statistics Database (WORK02)

Siulittaasuutitaqartut nunani avannarlerni suliffeqarfiit unammillersinnaassusaaq ilaatigut killeqarfiit qaangerlugit suleqatigiinnikkut aamma nutaaliornikkut siuarsarpat. Siulittaasuutitaqartut aammattaaq **Nunat Avannarliit aamma Baltikumip digitalikkut allanngiineq akuulersitsinerlu** pingaarutillit nangillugu suliaaraat, innuttaasut aamma suliffeqarfiit digitalikkut nunap immikkoortuani nunat killeqarfiini aporfinnik ikinnerusunik nalaataqarnissaat qulakkeerniarlugu.

Siulittaasuutitaqartut **nunat avannarliit aningaasaqarneri patajaatsut ukkataraat**, taakku aningaasaliinermi pingaarutilinni pingaarnersiuiinermi aamma siunissami aaqqiissutissanut aningaasaqarnikkut periarfissanut piumasaqaataapput. Ilaatigut siunissami teknologiiinik ineriartortitsineq, nalilinnut aamma aaqqiissutissanut periusissat nukittuut, silap pissusianik allanngoriartornermik annikillisisitsisut aamma uumassusillit assigiinngiiaarnerannut siuarsaasut. Pingaarnersiuiinerit Nunat Avannarliit nunarsuarmi nunap immikkoortuini piujuartitsinerpaanngornissaanut qulakkeerinnittussat. Nunat avannarliit aningaasaqarneranni inuiaqatigiit atugarissaarnerisa pitsaassusaaq aamma tapersorneqarnerat attanniarlugit, patajaatsumik aningaasaqarneq piumasaqaataavoq, taamaalillunilu aamma Nunat Avannarliit inuuniarnikkut piujuartitsiffiusut, peqqinnissaqarfanni aaqqiissuusaanerit nutaaliaasut, ilinniartitaanermi aaqqiissuusaaneq peqataatitsiffiusoq aamma Nunat Avannarlerni pisortat kiffartuussinerat ataqatigiinnersoq innuttaasunut suliffeqarfinnullu iluaqutaasoq ilanngullugit.

Nunat avannarliit aningaasaqarneri EU-mi aamma nunarsuarmi patajaatsut aamma unammillersinnaasut

Pisuni allanngorarfiusuni pilersarusiorsinnaaniaraanni, peqatigisaanillu nunat avannarliit ataatsimut soqutigisaat isumagineqarnerat qulakkeerniaraanni aningaasaqarneq patajaatsoq pisariaqartinneqarpoq. Illersornissaqarfiit nukinginnartumik annertusaaffigineqarnissaannik pisariaqartitsinerat iliuuseqarfigineqarnissaannut aningaasaqarnerit patajaatsut pisariaqartinneqarput. Taamaattumik siulittaasuutitaqartut **nunat avannarliit aningaasaqarnerit patajaatsut aamma unammillersinnaasut** pitsaasunik aamma attanneqarsinnaasunik pisortani aningaasaqartut ukkataraat. Tamanna ilaatigut suliffeqarfeqarfinnik aningaasaqarnikkut aqqissuusseqinnernik ilaqarpoq kiisalu suliffeqarfinnut sinaakkutitut atugassat, allaffissornikkut artukkiinerit annikillisinneqarnissaat ilanngullugit, inuussutissarsionnermi tunisassiorsinnaassuseq nunarsuarmi unammillersinnaassusumik tapersernissaa siunertaralugu.

Siulittaasuutitaqartut nunani avannarlerni unammillersinnaassuseqarnerulernissaq taperserpaat, siuariarsinnaanermut periarfissaq pitsanngorsarniarlugu nunani avannarlerni ataatsimut unammilligassat aamma aqqiissutaasinnaasut ukkataralugit.

Nunat Avannarliit Covid-19-ip nalaani aamma nukissiornikkut ajornartoornermi ilikkagaqarfigisaat aamma misilittagaqarfigisaat, siulittaasuutitaqartut qulaajarpaat. Siunissami aningaasaqarnikkut eqquinerit iliuuseqarfigineranni nukittunerusumik inissisimajumalluni, sionratigut piffissanit nalorninartunit ilinniarfeqarnissaq siunertaavoq.

Nunanit Avannarlernit unammillersinnaassuseqarneq pillugu nalunaarusiaq

Mario Draghip EU-mi unammillersinnaassutsip qanoq inissisimaneranik aamma siunissami ineriartornissaanut nalunaarusiaata, EU-mut nammilligassat tunngaviusut ersarissisippai, tassa Europami tunisassiorsinnaassuseq aamma unammillersinnaassuseq unammillerneqartussat. Nunat Avannarliit nukittuumik inissisimapput, aammalu Europap nukittunerulernissaanut iliuuseqarnermi siuttuonissamut atugassarititaasut eqqortut pigaat, peqatigisaanik Nunat Avannarliit mingutsitsinnginnerunissaq, digitalikkut aamma inuuniarnikkut piujuartitsinissaq ukkatarisinnaallugit. Taamaattumik siulittaasuutitaqartut Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivisa allattoqarfiat peqatigalugu Nunat Avannarliit unammillersinnaassusaat pillugu

nalunaarusiamik suliarinnittussarsiornermik aallartitsipput. Nalunaarusiaq Nunat Avannarliit unammillersinnaassusaannut ilisimasanut tapertaassaaq, nukittuffiit aamma ineriartortitsinissamut periarissat Vision 2030-mut nunarsuarmi nunap immikkoortuini unammillersinnaanerpaamik aamma mingutsitsinnginnerpaamik pilersitsinissamut tapertaaneq ilanngullugit.

Siulittaasuutitaqartut aamma Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivi, Nunat Avannarliit unammillersinnaassusaat ukkataralugu ukiumoortumik takorluukkat pillugit ataatsimeersuarnermik ukiaanerani 2026-mi ingerlatsissapput.

Nunat Avannarlerni nammineq ingerlasumik piujuartitsineq pillugu nalunaaruteqartarneq

Nunat Avannarlerni suliffeqarfiit pisariitsumik **paasissutissanik avitseqatigiisinnaasariaqarput**, piujuartitsineq pillugu paasissutissat ilanngullugit. Tamatuma suliffeqarfiit piujuartitsinerannik aamma mingutsitsinnginnerusumut allannguinerannut siuarsaataassaaq, nunat avannarliit niuerfiat katiternerullugu aamma suliffeqarfinnut allaffissornikkut artukkiinerit annikillisillugit. Suliffeqarfinnut artukkiinernik oqilisaanerit nunat avannarliit unammillersinnaassusaannut tapertaassaaq.

Nunat Avannarlerni nammineq ingerlasumik piujuartitsineq pillugu nalunaaruteqartarnermi suleqatigiinnerup siuarsarneqarnissaa siulittaasuutitaqartut sulissutigaat.

Nunat Avannarliit unammillersinnaassusaat siuarsarniarlugu silassorissuusiamik atuineq aamma ineriartortitsineq

Siulittaasuutitaqartut **silassorissuusiap** atorneqarnera ukkatarerusuppaat, Nunat Avannarliit aamma Baltikumip pisortat suliffeqarfiini unammillersinnaassusaat aamma sunniuteqarluarnerat siuarsarniarlugit. Siunissami digitalikkut aaqqiissutit nutaaliaasut aamma atoruminartut pilersissavagut kiisalu Nunat Avannarliit aamma Baltikumimi suliffeqarfinnut artukkiinernut oqilisaanerit qulakkeerlugit.

Siulittaasuutitaqartut ilaatigut *Nordic Ethical AI Expert Group* innersuussutit ingerlateqqippaat.

Nunani Avannarlerni aamma Baltikumimi teknologiikkut kiffaanngissuseqarneq

Nunat Avannarliit aamma Europap sinnera nammineq piginnaasanik ineriartortitsinissamik pisariaqartitsisoq aamma nunarsuarmi **teknologiinik tunisassiortunit ataasiakkaanit periutsitigut pisariaqartitsinermik annikillisaasoqartariaqartoq**, nunarsuarmi naalakkersuinikkut pissutsit ersarissisippaat. Nunarsuarmi niuernermit immikkuulernissatsinnut tunnganngilaq, periarfissanik allanik piviusunik qulakkeerinninnissamut aamma niuerfimmik oqimaqaqatigiissaarnerusunik pilersitsinissamut tunngavoq, nunap immikkoortuini aaqqiissutit unammillernissamut periarfissaqissaarfigisinnaasaannik. Siulittaasuutitaqartut periusissiatigut periarfissat aamma suliniutit aalajangersimasut pillugit apeqqut politikikkut oqaluuserisassanngortippaat, nunap immikkoortuata EU peqatigalugu oqaluuserisinnaasaat.

Nunat Avannarliit Baltikumimiittullu Europami kinaassutsimut uppernarsaatit aamma suliffeqarfiit uppernarsaataannik qaninnerusumik suleqatigiinneq

Nunat Avannarliit aamma Baltikum Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivisa Digitalinngorsaaneranni (MR-DIGITAL) ukiuni kingullerni aamma iluatsilluartumik qanimut EU-mi inatsisit elektroniskiusumik kinaassutsinut tunngasut atulersinneqarnissaannut suleqatigiipput. Suleqatigiinneq taanna suli pitsanngorsarneqarsinnaavoq. Europa Kommissionip **Europami suliffeqarfiit ilisarnaataannut** tunngatillugu siunnersuutissaa killeqarfiit qaangerlugit suliffeqarfiit aamma pisortat oqartussaasa aamma suliffeqarfit akornanni attaveqatigiinneq ajornannginnerulerlunilu pisariinnerulernissaa ilimanaateqarpoq. Europami suliffeqarfiit ilisarnaataat aamma Nunani Avannarlerni aamma Baltikumimi suliffeqarfiit nunat killeqarfiit qaangerlugit suleqatigiinnissaannut pisariinnerulersitsisinnaavoq kiisalu pisortat oqartussaasuunik iliuuseqaqatigiittarnermik pisariinnerulersitsilluni, naggataatigullu suliffeqarfinnut allaffissornikkut artukkiinerit annikillisarlugit.

Siulittaasuutitaqartut digitalikkut kinaassutsimut uppernarsaatit maannamut suliarineqarnerannut killiffissiorput kiisalu Europami suliffeqarfiit ilisarnaataannik suleqatigiinnerup pioreersup pitsanngorsarneqarnissaannut periarfissaq oqaluuseralugu.

Nunap immikkoortua ilinniartitaanikkut ilisimatusarnikkullu katitigaasoq

Innuttaasut piginnaasaqartut aamma ilinniarluarsimasut aningaasaqarnikkut siuariarnermut attanneqarsinnaasumut aamma nunarsuarmi allanngorarfiusumi, innuttaasut naleqqussarnissaannut annertuumik piumasqaateqartumut tunngavissamik pilersitsitsivoq.

Digitalikkut aamma mingutsitsinnginnerusumut allannguinnermi siunissami piginnaasassat ukkatarineqarput, Nunat Avannarliit tamakkerlugit maanna pisoq. Nunat Avannarlerni siunissami ilinniakkat inuiaqatigiit aamma suliffeqarnerup piginnaasanik pisariaqartitsiffiit naapertuutissapput. Ilinnifarfeqarfinnik katiterineq annertusarneqassaaq. Peqatigisaanik Nunat Avannarliit ataatsimoorfinnik isumalinnik, meeqqanut, atuartunut aamma ilinniartunut ilinniakkani qaffasissutsini tamani atugarissaarnerup annertusarneqarnissaat sulissutigissavaat.

Nunap immikkoortua ilisimatusarnikkut katiteruffiusoq

Ilisimatusarneq aamma nutaaliorneq inuiaqatigiinni unammilligassat ataatsimoorunneqartut aaqqinneqarnissaannut aamma nuna tamakkerlugu nunanilu avannarlerni isumannaatsuutitsinermut aalajangiisuupput. Mingutsitsinngitsumut tunngasumik ilisimatusarneq aamma teknologit pingaarutillit pillugit suleqatigiinneq kiisalu akisussaaffilimmik nunat tamalaanngorsaaneq aamma ilisimatusarnermi isumannaatsuuneq siulittaasuutitaqartunut pingaartillugit sallinneqarput.

Siulittaasuutitaqartut **kvantetknologip** iluani nunani avannarlerni periusissioinnissaq siuarsassallugu kissaateqarput. Siulittaasuutiaqarnerup nalaani peqatigisaanik ilisimatusarnermi isumannaatsuutitsinermi najoqqutassat pioreersut, maannakkut aamma siunissami atortussanngortsitsineq ukkatarineqarput. Ilisimasanik avitseqatigiinnissamut periarfissanik siuarsaanissaq, ataatsimut ilisimatusarnikkut suliniutit, ilisimatusarnikkut attaveqaasersuutit aamma piginnaasanik annertusaanissaq pillugit suleqatigiissuteqarnissaq qitiussaaq. Nunat Avannarliit iluanni ilisimatusarnikkut sapinngisamik pitsaanerpaamik qanoq siuarsaasinnaanissamut tunngavoq, aamma Nunat Avannarliit nunarsuarmi naalackersuinikkut nikerarfiusumi aamma nunarsuarmi teknologiimik ineriartornermi unammillerfiusumi ilisimatusarfittut qanoq inissisimanissaanut. Aammattaq ilisimatusarnerup, nutaaliornerup aamma unammillersinnaassuseqarnerup akornanni ataqatigiinneq ukkatarineqassaaq.

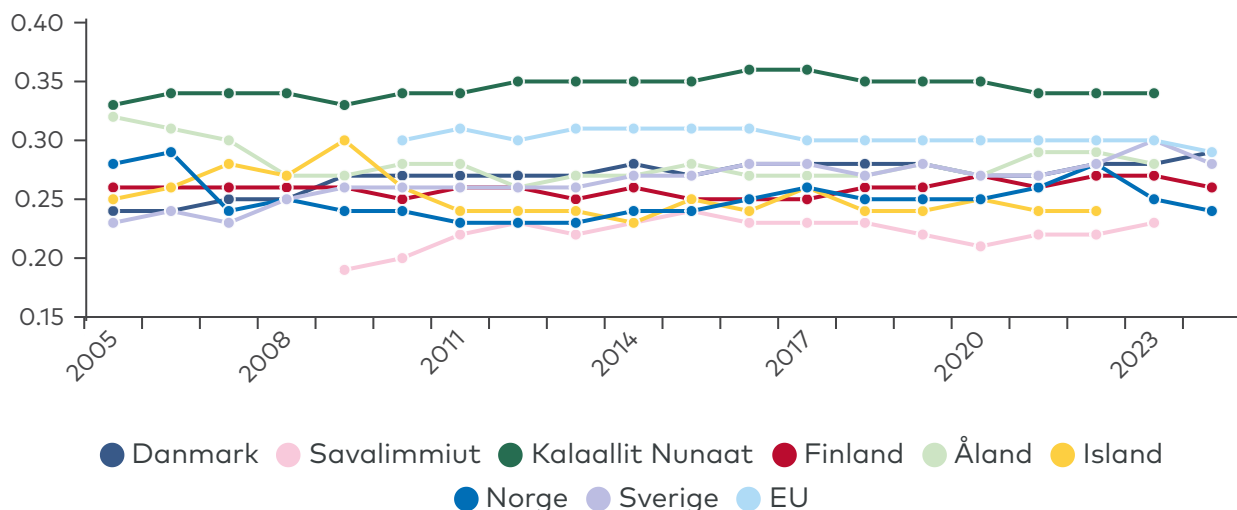
Assit Agaton Strom/Norden.org. Mathias Engmark/Roskilde Festival/Visit Denmark. Ricky John Molloy/Norden.org

Nunat Avannarliit inuaqatigiinni pijuartitsisut

Nunani avannarlerni inuaqatigiit atugarissaarneq tatiginninnermit annertuumik pivoq, kisianni ineriartornermi nikeriarnerit arlallit maanna nunat avannarliit atugarissaarnermut periusaat aamma inuaqatigiit ataatsimoornerannik tatisipput. Nunat Avannarlerni inuaqatigiit pijuartitsiffiunnarnissaat aamma patajaatsuunissaat sulissutigissavarput. Inuit amerlanerusut namminersorlutik inuusinnaanissaannut aamma inuaqatigiinni peqataanissaannut qanoq neqeroorutunik qanoq ineriartortitsissanerluta aamma pitsangorsaassanerluta, siulittaasuutitaqartut ukkatarinnipput. Innuttaasut tamarmik pineqarput, utoqqaat isumassorneqarnissamik paaqqutarineqarnissamillu pisariaqartitsisut ilanngullugit. Inuaqatigiit atugarissaartut aamma tassaapput, najukkami ataatsimoorfiit aamma innuttaasut nalinginnaasut qanimut iliuseqaqatigalugit ataatsimoorluta atugarissaarnermik pilersitsisut. Tamannalu aamma **innuttaasut peqataanerannik siursaanissamik** nassataqarpoq, innuttaasut inuit nunasisutut tunuliaqutaqartut ataatsimoorfinni pimoorussillutik aamma tamat oqartussaaqataanerannut ingerariutsinut peqataanissaat ilanngullugit.

Inuit tamarmik **pitsaasumik inuuneqarnissamut naligiimmik periarfissaqarnerannik** aamma kiffaangissuseqarnissamik pisinnaatitaaffeqarnissamik, inuaqatigiinni pijuartitsinermit ilaavoq. Soorunami tamanna aamma niviarsiaqqanut arnanullu nunasisutut tunuliaqutaqartunut, pitsaanngitsumik inuaqatigiinni aqunneqarnermik eqqugaasunut atuuppoq. Peqatigisaanik avatangiisit aamma pisuussutit kinguaariit tulluuttut pillugit mianerissavagut, tamannalu aamma inuaqatigiit avataanit unammilligassanut aamma tatineqarnermut patajaatsuunissaannik ilaqarpoq. Oqartussaaqataanerput aamma naleqartitagut soorlu naligiinneq aamma naligiissitaaneq avannaamioqatigiit kinaassusaanni qitiupput. Tamanna mianerissavarput.

Nunani Avannarlerni aamma EU-mi isertitat naligiinnginnerat (2005-2024)

Takusassiaq 4 Takusassiami Nunat Avannarliit aamma EU-p Gini-koefficientiisa ineriartornerat takutinneqarpoq. Gini-koefficientip nunap isertitaasa agguataarneqarneranni naligiinnginneq takutittarpaa, tassani 0 isumaqarpoq, kikkut tamarmik assigiimmik isertitaqartut, 1 isumaqarluni, inuup ataatsip isertitat tamarmik pigigai.

Najoqqutaq Nordregio, Nordic Statistics Database (GINI01) aamma Statistics Iceland

Tamat oqartussaaqataanerit nukittuut

Nunat avannarlerni inuiaqatigiit atugarissaarnerannut **inuiaqatigiit nukittuumik ataqatigiinnerat** tunngaviusoq. Tamanna suli nukittunerulersissavarput. Inuiaqatigiit ataqatigiinnerat ataasiakkaanut aamma eqimattanut avatangiisinik toqassisimanartunik tapersersuisunillu pilersitseqataasarput, tamannalu ajornartoornerut akiuussinnaassusermik annertusititsisarput. Inuit ataasiakkaat aamma eqimattat ataatsimoortut malittarisassaannik aamma tunngaviannik malinninngikkaangata, inuiaqatigiit ataqatigiinnerat unammillerneqalertarpoq. Katingassutaasoq aamma naalagaaffimmut inatsisitigut illersugaasumut upperinnineq annikillissittarpaat, ataatsimoorerlu ajornartoorneru patajaappallaarunnaartittarlugu. Taamaattumik siulittaasuutitaqartut killeqarfiit qaangerlugit pinerluttuliortarnerit akiorneqarnerat aamma tamat oqartussaaqataanerannik nukittorsaanissaq aamma Nunat Avannarlernut tatigininneq immikkut pingaartinniarpaat.

Tamat oqartussaaqataanerat aamma tatiginnineq nukittunerusut

Nunani avannarlerni **peqatigiiffilerineq immikkuullarissaq**, ulluinnarni najukkami oqartussaaqataanerit pingaaruteqartut, meeqqat inuusuttullu tamat oqartussaaqataanerannut peqataanermik aamma ileqqunut peqataasinnaanermik misigisaqarfigisaat qanoq pitsanngorsarneqarsinnaanersaq siulittaasuutitaqartut ukkatariniarpaat. Tamanna tamat oqartussaaqataanerannut annertuumut aamma inuiaqatigiinni tatiginninnermik tunngaveqartumik siunissamut annertuumik qulakkeerinneqataassaaq.

Nunat avannarlerni inuiaqatigiit nalinginnaasut nukittorsarniarlugit, siulittaasuutitaqartut, Foreningen Norden sulikkerniarpaq, Dansk Ungdoms Fællesråd suleqaatigalugu inuiaqatigiinnut ataatsimeersuartitsinissaannik.

Aqqissuussaasumik aamma pinerloqatigiinnianit pinerluttarneq

Nunat avannarliit sorpassuartigut aqqissuussaasumik aamma pinerloqatigiinniarnit pinerluttarnernut tunngasunut unammilligassaqarput, tamakku annertusiartuinnartumik killeqarfiit qaangerlugit pileraluttuinnarput. Nunat avannarliit siunissami unammilligassat iliuuseqarfiginissaanut periarfissaqarnissamut, nunat avannarliit qanimut suleqatigiinnissaat taamaattumik pingaarutilerujussuuvoq. Siulittaasuutitaqarnermi killeqarfiit qaangerlugit, aqqissuussaasumik aamma pinerloqatigiinnianit pinerluttuliortarnerit akiorneqarnerinik sulineq ingerlateqqinneqassaaq. **Digitalimik sullissinerit aqqissuussaasumik pinerlunnernut atornerluinernut**, meeqqanik inuusuttunillu sulisussarsiortarneq ilanngullugit iliuuseqarnermut suliniuteqarnermi suleqatigiinneq pitsanngorsarusupparput, taamatullu aamma nunat avannarliit ataatsimut nunanik allanik suleqateqartarnerannut tunngatillugu pitsanngorsarusuppugut, tassuuna pinerluttuliortut tunuliiqaqtaasut nunani avannarlerni peqarniitsumik pinerluttuliornernik ingerlataqartarput.

Nunat Avannarlerni aamma nunarsuarmi tamarmi naligiissitaanermik siuarsaaneq

Nunat Avannarlerni naligiissitaaneq tamat oqartussaaqataaneranni tunngaviullunilu qitiusumik naleqartinneqarpoq. Suiassutsit akornanni naligiissitaaneq aamma inunnut LGBT+-nut naligiimmik pisinnaatitaaffiit, inuit ataasiakkaat nammineq inuunerminnik ilusilersuinissaminnut aamma inuiaqatigiit ineriartornissaannut pingaaruteqarluinnarput. Nunat Avannarliit unammillersinnaassuseqaannassappata, Nunat Avannarlerni innuttaaqataasut tamarmik peqataanissaannik aamma nunani avannarlerni inuiaqatigiit atugarissaanerannut ineriartortitsinissamut naligiimmik periarfissaqarnissaannik pisariaqartitsisoqarpoq.

Nunat Avannarliit naligiissitaanermik suliaqarnermi annertuumik angusaqarnikuupput, kisianni suli naammassinngilagut. Tamatuma peqatigisaanik nunani tamalaani naligiissitaanermut aamma LGBT+ pisinnaatitaaffiit tatisisoqarpoq. Siulittaasuutitaqartut taamaattumik naligiissitaaneq siuarsarniarlugu siammasissumik ingerlatsiniarput.

Pushing for Progress

Nunani arlalinni aamma nunani tamalaani oqallinnermi aaqjissuussaasumik aamma aalajangersimasumik arnat naligiissitaanerannut, atoqatigiinnikkut kinguaassiornikkullu peqqissutsimut aamma pisinnaatitaaffinnut kiisalu inuit LGBT+-imeersut pisinnaatitaaffiit akerliusoqarpoq. Nunat avannarliit ukiunut arlalinnut suliniut *Pushing for Progress* akuersissutiginiikuuat, nunat avannarliit akerliunermut aamma naligiissitaanermik siuarsaaneq iliuseqarfiginiarlugit ataatsimoorneq attakkumallugu.

Siulittaasuutitaqartut nunani avannarlerni IDAHOT+ (international dag mod homofobi og transfobi) malunnartinniarpaat aammalu naligiissitaaneq arnallu nammineq timiminnut inuunerminnullu aalajangiisinaanerannut tunngasumik ataatsimeersuartitsiniarput.

Angutit, angutaaneq aamma naligiissitaaneq

Ukiumi kingullermi Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivisa angutit angutaassuserlu ukkatarileralluttuinnarpaat. Ileqqut aamma suaassutsimut naatsorsuutit aamma angutit nukappiaqqallu inuunermi atugaannut, periarfissaannut aamma unammilligassaannut sunniuteqarput.

Siulittaasuutitaqartut nalunaarusiamik 'State of Nordic Men 2026'-mik suliaqarput, ilaatigut angutit nittartakkami inuunerannut aamma naligiissitaanermut isumaannik misissuisussamik.

Qanimut attuumassuteqartuni nakuusernernik siusinaartumik sumiissusersineq aamma katsorsaaneq

Suaassutsimik tunngaveqartumik nakuuserneq ataasiakkaat innarligasaannginnerannik akornusiineruvoq, ataasiakkaanut, ilaqutaasunut aamma allanut qanigisanut inuiaqatigiinnullu ilungersunartunik

kinguneqartitsisarpoq. Nunat avannarliit suleqatigiinneranni aamma nunani tamalaani oqalliffinni allani nakuusernemi akiuineq suliassaq pingaartinneqarpoq

Nunat Avannarliit akimorlugit aamma Baltikumimik suleqateqarluni pinaveersaartitsinermi aamma siusinaarluni iliuuseqarnermi periutsinik nutaanik ineriartortitsinissaq siulittaasuutitaqartut ukkataraat.

Unammillersinnaassuseq aamma naligiissitaaneq

Naligiissitaaneq Nunat Avannarliit unammillersinnaassusaannut sunniuteqarpoq. Nunani avannarlerni innuttaasut pikkorissuseqarnermikk aamma piginnaasaminnik tapertaasinnaanermut kiffaangissuseqarnerannut nunani avannarlerni inuiaqatigiit ineriartortinneqarnerannut iluaqutaasumik naligiissitaanerup pisariaqartinneqarneranik pissuteqarpoq.

Siulittaasuutitaqartut unammillersinnaassuseq aamma naligiissitaaneq pillugit misissuinermik aallartitsissapput, naligiissitaanerup aningaasaqarnikkut siuariartornermut qanoq tapertaasinnaanera ilanngullugu.

Meeqqat Inuusuttullu

Meeqqat inuusuttullu pitsaasumik inuuneqarnerat Nunat Avannarlerni inuiaqatigiit piujuartitsinerannut toqqavissaq pingaaruteqarpoq. Siulittaasuutitaqartut Nunat Avannarlerni **inuusuttut ukkatarineqarnissaat** suli salliutippaat, inuusuttunik peqataatitsineq ilanngullugu. Inuusuttut Nunanut Avannarlernut ilisimasaannut aamma piginneqataanermit misigissusaannut tapersersuissaagut. Allatut oqaatigalugu **avannaamioqatigiit ataatsimoornerannut kinguaariinnut nutaanut qiimmatsannissamik qulakkeerinninnissamik pisariaqartitsivugut.**

Nunat avannarlerni meeqqat inuusuttullu inuunerat assigiinngitsuupput. Illoqarfissuarni inuusuttut inuunerat isorliunerusuni inuusuttut inuunerannit allaaneruvoq, tassani inuusuttut aqqissugaanerat unammillernartoqarpoq. Taamaattumik sumiiffinni isorliunerusuni inuusuttut aqqissugaanerisa nukittorsarneqarnissaannik suliniuteqarnissarput pingaaruteqarpoq.

Savalimmiut siulittaasuutitaqarnermi pisumut Generation North Atlanticimut qaaqquisuupput, tassani inuusuttut nunanit avannarlernit arfineq-pingasunit tamanit workshopernnut, saqqummiinernut aamma suliffeqarfinnut pulaarnernut katersuutissapput, nutaaliornermut aamma nunap immikkoortuini ineriartortitsinermut isumassarsiornissaq siunertaralugu.

Meeqqat inuusuttullu peqqissusaat

Nunani Avannarlerni meeqqat inuusuttullu amerlavallaartut atugarliornermik misigisaqartarput, ataatsimoorfinnut isumalinnut peqataanatik aamma siunissaq pillugu erumassuteqarnej annertusiartoqarpoq. Meeqqat inuusuttullu peqqinnartumik aamma toqqissisimanartumik peroriartornissaannik tapersersuineri misilittakkat pitsaasut Nunani Avannarlerni siammarterneqassapput.

Atugarliornermik siusinaartumik paasiniaaneq aamma pinaveersaartitsineq, meeqqat inuusuttullu piffissaatillugu eqqortumik ikiorserneqarnissaannut aamma sivisuumik atugarliornermik misigisaqannginnissaannut qitiulluinnarpoq. Siulittaasuutitaqartut inunnik isumaginninnermik suliassaqarfimmi ilisimasanik avitseqatigiinneq pitsanngorsarusuppaat, meeqqat inuusuttullu peroriartornermini pitsaasumik atugaqarnissaannut periutsit atorsinnaasut.

Siulittaasuutitaqartut Tarnikkut Peqqissuseq pillugu Ataatsimeersuartitsiniarput, taanna siullermeerluni Danmarkip, Savalimmiut aamma Kalaallit Nunaata 2015-mi siulittaasuutitaqarnerani ingerlanneqarpoq.

Siulittaasuutitaqartut aamma meeqqat inuusuttullu atugaannik ukkatarinninniarput, sammisanik danskit Trivselskommissions anbefalinger (2025)-mik aallaaveqartunik suniuteqarnikkut, meeqqanut inuusuttunullu kiisalu suliassaqarfimmi susassaqtunut allanut apuussaqaarnissamik anguniagaqartunik.

Siulittaasuutitaqartut aammattaq Nunani Avannarlerni innuttaasut peqqissusaat pitsanngorsarniarlugu suliaqarput, ilaatigut meeqqat inuusuttullu tupanik nikotinillu akulinnik tunisassianik atuinernut pinaveersaartitsinermik suliniutinik ukkataqarnikkut.

Imarisat ajoqusiisut aamma meeqqanik inuusuttunillu illersuineq

Digitalikkut attaveqarfanni imarisat ajoqusiisut aamma inerteqqutaasut ullumikkut unammilligassaapput, pingaartumik meeqqanut inuusuttunullu. Meeqqat inuusuttullu algoritmenut pinngitsoorsinnaajunnaartitsisunut, ileqqorluttumik niuernermi periutsinut aamma annertuumik paasissutissanik aamma paasissutissanik kinaassutsimut tunngasunik katersinernut illersuinissamik pisariaqartitsineq annertusiartuinnarpoq. Taamaattumik EU-p digitalinut malittarisassaasut nunap immikkoortortatsinni misiliutigineqartussaapput. Siulittaasuutitaqartut meeqqatta inuusuttortattalu illersorneqarnerunissaannut qanoq iliorsinnaanerput politikikkut oqaluuseraat, nunap immikkoortua digitalikkut siuttutut periutsinik pitsaasunik aamma aaqqiissutinik aalajangersimasunik tapertaasinnaanersoq ilanngullugit. Tamanna aamma EU-mi inatsisit atuutsinneqarnerannut tunngatillugu auuppoq, aammalu suliasaqqarfimmuut inatsisissaq Europap sinnerata isumassarsiorfigisinnaasaa.

Meeqqat inuusuttullu piffissami digitaliusumi

Digitalingorsaanerup meerartatta inuusuttortattalu inuunerannik allannguivoq. Teknologii nutaat, inuit attaveqaaqatigiittarfii, silassorissuusuaq aamma digitalitigut piginnaasanik peqarnissamut pisariaqartitsinermi, meeqqat inuusuttullu teknologimik qanoq atuinissamut isornartorsiortumik isumaliortarnissaannik pisariaqartitsivugut aammalu digitalit silarsuaanni qanoq ingerlasoqartassanersoq. Nunani avannarlerni meeqqat inuusuttullu piffissami digitalimik atuiffiusumi illersornissaat pingaaruteqarpoq.

Siulittaasuutitaqartut aamma meeqqat inuusuttullu **skærmimik atuisarnerat** ukkatariniarpaat. Skærmimik atuinerup annertunerani meeqqanut inuusuttunullu pitsaanngitsumik kinguneqartitsisarneranut tunngatillugu, kisianni aamma meeqqat inuusuttullu internetimik atuinerminni toqqissimanissaannut tunngavoq. Teknologii ineriartornerata meeqqat inuusuttullu atugarissaarnissaannik aamma ilinniarnissaannik tapersersuinissaa aamma siuarsaanissaa pingaaruteqarpoq.

Suliffeqarneq piujuartitsiffiusoq

Nunani avannarlerni suliffeqarfeqarnermi peruserput aamma akissarsiat pillugit isumaqatigiissutinut aaqqissuusaaanerput immikkuullarissut mianerissavagut, taakku **sullivimmi avatangiisit isumannaatsuunerannik aamma peqqinnartuunerannik qulakkeerinnippoq**, aammalu nunani avannarlerni suliffeqarfeqarnermi naapertuuttumik unammilleqatigiittoqarnera. Peruserput naalakkersuisut, sulisitsisut aamma sulisartut akornanni aaqqiissutinik atorluarsinnaasunik, unammilleqatigiissinnaassusermik aamma sulisunut pissutsinik iluarsisanik nassaarniarluni qanimut suleqatigiittoqarneranik ilisarnaateqarpoq. Peqatigisaanik piffissami allanngorarfiusumiippugut, nunani avannarlerni suliffeqarfeqarnerit ataatsimut unammilligassanut nutaanut ataavartumik isummertariaqartarput.

Nunani avannarlerni suliffeqarfeqarnermik nukittorsaaneq

Nunani avannarlerni **suliffeqarfeqarnermi periutsinik siunissamut qulakkeerinninnissaq** siulittaasuutitaqartut ukkataraat, suliffeqarfeqarnermi illuatungeriinnut nammineq annertuumik ingerlatsiffiusumik aamma suliffeqarfeqarnermi periutsit nukittorsarnissaannut tamatumunгалu ilanngunnissaq ataavartumik oqaloqatigiittoqartarnissaa. Minnerunngitsumik piffissami sulisut akornanni allanngorarnernik nalaataqartoqarneranik. Tamakku nunani avannarlerni ataatsimut unammilligassaapput, immitsinnut ilinniarfigisinnaalluta aamma isumassarsiorfigisinnaalluta, taamaalilluta siunissamut piareersimassagatta.

Nunani avannarlerni suliffeqarfinni pinerluttuliornermut suliniuteqarneq nukittunerusoq

Siulittaasuutitaqartut nunani avannarlerni **suliffeqarnermi pinerluttuliorneq aamma sulisunik atornerluineq pillugu suleqatigiimmeq ingerlateqqippaat.** Pissutsit iluarsiat aamma naapertuuttumik unammilleqatigiinneq nunani avannarlerni suliffeqarfeqarnermi tunngaviusumik atugassarineqassapput. Akissarsiat aamma atorfininnermi atukkat aqutigalugit, nunani avannarlerni suliffeqarfeqarfinni naapertuuttumik aamma kiffaanngissuseqarluni aalasinaassusermik qulakkeerinninnissamut tunngavoq, nunanit allanit suliarortut aamma aallartitat ilanngullugit, aamma tamatuminnga sunniuteqarluartumik atortitsineq.

Sulinermi pinerluttuliorneq Nunani Avannarlerni annertusiartortoq aamma nalinginnaasumik unammilligassaasoq paasinarsivoq. Siulittaasuutitaqartut taamaattumik nunat avannarliit misilittakkanik aamma sulinermi pinerluttuliornerit akerlilerniarlugit iliuusissat pitsaanerit pillugit avitseqatigiissinnaanerit ukkataraat.

Kulturikkut tusagassiornikkut suliffeqarfik isumannaatsoq

Nunani Avannarlerni kulturikkut annertusaaneq

Nunarsuarmi naalakkersuinikkut maanna inissisimanerup **nunani avannarlerni ataatsimut kulturip** pingaassusaanik naqissusiivoq, ataatsimoorluni tatiginninnermik, ataqatigiinnermik aamma tamat oqartussaaqataanerannik naleqartitanit atassuteqartoq. Siulittaasuutitaqartut kulturip nunani avannarlerni ataatsimoornermut kulturip atuunnerata naqissuserneqarnissaa sulissutiginiarpaa, kulturip nunani avannarlerni katingassutaanerannut, kinaassutsimut aamma tamat oqartussaaqataanerannik naleqartitanut illersuutaanissaa ilanngullugu.

Siulittaasuutitaqartut ilaatigut misissorniarpaat, nunat avannarliit kulturikkut inuuneqarnermik qanoq illersuisinnaanerit aamma tapersersuisinnaanerit,

nunani avannarlerni inuttut aamma inuiaqatigiittut naleqartitat immikkuullarissut annertusarnissaanut tapertaasumik. Tamanna ilaatigut kulturimut periarfissat pitsanngorsarneqarnerannut, kulturikkut kingornussassanik illersuinermut, aamma inuusuttut inersimasullu atuarusussuseqarnerulernissaanut tunngavoq, nunat avannarliit oqaatsit pillugit politikkiannik il.il. tapersersuineq. Suliaqarneq Baltikumimi nunat qanimut oqaloqatigalugit pissaaq, taakku Nunat Avannarliit sakkortuumik naleqartitatigut ataatsimoorussaqaarfigaat.

Kulturikkut inuussutissarsiutinik tapersersuineq

Kulturikkut annertusaanerup ilaatut siulittaasuutitaqartut kulturikkut inuussutissarsiutit saniatigut ukkatarerusuppaat. Nunani avannarlerni kulturikkut inuussutissarsiutit nutaaliornermut aamma siuariartornermut takussutissaannaanngillat, aammali ilisarnaatinut nukittunerusunut aamma naleqartitaqarfiusunut tapertaapput, tamat oqartussaaqataanerannut naleqartitanut aamma ammasuunerup pingaartitsisut. Piffissami eqqunngitsumik paasissutissiineq aamma avissaartuutsitsineq siammarneqartillugu, kulturi aamma nutaaliornermut aningaasaqarnikkut aamma periusissiornermut sakkussanngussapput, Nunat Avannarliit annerusumik naleqartitaminnik siammarterinissamut atorsinnaasaat.

Kulturikkut inuussutissarsiutinut periarfissat atorluarniarlugit, Nunat Avannarliit akimorlugit suleqatigiinnerup annertusarneqarnissaa pisariaqartinneqarpoq, nunani avannarlerni kulturikkut suliaqartut Nunat Avannarlerni aamma nunani tamalaani saqqumnerannik nukittorsaanarluni aalajangersimasumik suliniuteqarnikkut. Taamaammat Nunat Avannarliit akimorlugit qanoq **kulturikkut avammut tunisassiornerup** qanoq periusissiornermut suliarineqarsinnaanersoq, siulittaasuutitaqartut misissorniarpaat, pingaartumik nunarsuarmi naalakkersuineq eqqarsaatigalugu.

Nunani Avannarliit akimorlugit tamanik kiffartuussisunik saqqummersitanik annertusaaneq

Siulittaasuutitaqartut kulturikkut inuussutissarsiutinik suliaqarnermut atatillugu tusagassiorfinnik immikkut ukkatarinninniarput. Nunani Avannarlerni tamanut kiffartuussisumik saqqummersitanik pilersitsinermik nukittuumik ileqqoqarpugut, tassani iluanaaruteqarnissaaq aamma aliikkusersuinissaaq kisimik siunertarineqanngillat, paasissutissiineq aamma kulturimik pilersitsineq siunertarineqarput. Ukiuni qulikkaani kingullerni nunanit allanit aallakaatitsisarfiit nunani avannarlerni aamma Europami niuerfinni malunnaatilimmik inissimalersimapput. Netflix aamma HBO Max 2023-p naanerani Danmarkimi, Finlandimi, Norgemi aamma Sverigemi 7,7 mio.-nik atuisoqarput. Taakku malunnaateqarneerat nunani avannarlerni kulturikkut paasinnittariaatsimut navianartorsiortitsipput, najukkami oqalutuat, oqaatsit aamma kulturikkut innersuussutit qallerneqariartuinnarsinnaammata, nunanit allanit aallakaatitassianut iluaqutaasumik.

Tamanut kiffartuussisumik aallakaatitassianik **nunat avannarliit** **suleqatigiinnerat pitsaanerusoq**, oqaatsitigut assigiinngisitaarnermut, najukkamit tunngaveqartumik aamma nunarsuarmut isiginnittumik qulakkeerinneqataasinnaavoq – nunat avannarliit akornanni, kisianni aamma nunarsuup sinneranut. Ajornartorsiut nunami namminerme taamaallaat aaqinneqarsinnaanngilaq, kisianni Nunani Avannarlerni suleqatigiinnermik aamma perusissiornermik pisariaqartitsiffiuvoq.

Siulittaasuutitaqartut suliniutinik oqallisiginnipput aallartitsillutillu, Nunat Avannarliit aamma nunarsuup sinnera akimorlugit tamanut kiffartuussisumik aallakaatitassianik annertusaasunik siammasissunillu tapersersuisinnaasunik. Suliaqarneq suleqatigiissitanit aallaaveqassaaq, MR-k-p Finlandip aamma Ålandip siulittaasuutitaqarnerani pilersinneqartussatut isumaqatigiissutigisaannit.

Assit Smyril Line. Martin Thaulow/Norden.org. Ólavur Frederiksen.

Piffinni allanngorartuni Nunat Avannarliit atassuteqartut qulakkeernissaat sulissutigaarput

Suliniutip taassuma siulittaasuutitaqartut pingaartitaannik aamma ukiumi siulittaasuutitaqarnermi 2026-mi ataatsimut anguniagaannik ersarissititsivoq. Nunani avannarlerni suleqatigiinnermi pimoorussilluarpugut aamma siulittaasuutitaqarnermi ingerlateqqinnissaanut qilanaarpugut.

Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivini suleqatigiinneq nunani avannarlerni innuttaasunut naleqarluarpoq, piffissallu ingerlanerani nunap immikkoortuani pitsaalluinnartumik siuarsaasimavoq. Innuttaasunut inuiaqatigiinni annertuumik toqqissimanartumik aamma piujuartitsisumik iluaqutissanik pilersitsinikuuvoq. Kisianni aamma oqaluttuarisaanermi ukiut hunnorujulikkaat affaat sinnerlugit ineriartornerusimavoq. Nunat Avannarliit uninngangillat, kisianni ineriartorlutillu siumut ingerlasimapput. Ineriartortuarnikkut nunani avannarlerni qitiutitap attattuarnissaanut taamaallaat periarfissaqarpugut. Ingerlaannassaagut aamma suleqatigiinnittalu ilutsimigut aamma imarisamigut pitsaasuunissaa qulakkeertuaannarlugu.

Nunarsuup allanngoriartornera ilutigalugu, nunat avannarliit atajuartumik aamma peqatigiillutik maanna unammilligassasnut piujuartitsisunik aaqqiissutinik nutaanik nassaarsinnaanerit aamma nunat avannarliit nunani tamalaani isumaannik erseqqissaanissaat pingaaruteqarpoq. **Nunat Avannarliit: Piffinni allanngorartuni ataqatigiissut.**

Saqqummersitaq pillugu

Nunat Avannarliit 2026: Piffinni allanngorartuni ataqatigiissut. Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivini siulittaasuutitaqartut 2026

PolitikNord 2025:723

ISBN 978-92-893-8347-9 (PDF)

ISBN 978-92-893-8348-6 (ONLINE)

<http://dx.doi.org/10.6027/politknord2025-723>

© Nunani Avannarlerni Ministerit Siunnersuisoqatigiivi 2025

Saqaata assitaa: Polina Kuzovkova / Unsplash

Saqqummersinneqartoq: Oktober 2025

Nunani Avannarlerni Ministerit Siunnersuisoqatigiivi

Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivi nunani avannarlerni naalakkersuisut pisortatigoortumikl suleqatigiiffigaat. Suleqatigiinnut ilaapput Danmark, Finland, Savalimmiut, Kalaallit Nunaat, Island, Norge, Sverige aamma Åland.

Nunat Avannarliit ministeriuneri 2019-mi ataatsimut anguniakkamik saqqummiussaqaqarput, Avannaamioqatigiit nunarsuarmi nunat immikkoortuini 2030-mut piujuartitsinerpaassasut aamma ataatsimoornerpaassasut. Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivini suleqatigiinnerup siunertaq taanna tapersersussavaa, Nunat Avannarliit mingutsitsinnginnerusut, unammillersinnaasut aamma inooqatigiinnikkut piujuartitsiffiusut suliaqarfiginerisigut.

Nunani Avannarlerni Ministerit Siunnersuisoqatigiivi

Nordens Hus

Ved Stranden 18

1061 København

www.norden.org

Nunat Avannarliit saqqummersitaat atuakkit: www.norden.org/publications